

Educația și formarea profesională în România

Descriere succintă

Educația și formarea profesională în România

Descriere succintă

Vă rugăm să menționați această publicație astfel:

Cedefop (2019). *Vocational education and training in Romania: short description. (Educația și formarea profesională în România: descriere succintă)* Luxembourg: Oficiul pentru Publicații.

<http://data.europa.eu/doi/10.2801/256780>

Numeroase alte informații despre Uniunea Europeană sunt disponibile pe internet.

Acestea pot fi accesate prin intermediul serverului Europa (<http://europa.eu>).

Luxembourg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2019

PRINT ISBN 978-92-896-2852-5

doi:10.2801/379197

TI-04-19-220-RO-C

PDF

ISBN 978-92-896-2853-2

doi:10.2801/458180

TI-04-19-220-RO-N

© Centrul European pentru Dezvoltarea Formării Profesionale (Cedefop), 2019
Reproducerea este autorizată cu condiția menționării sursei.

**Centrul European pentru Dezvoltarea Formării
Profesionale** (Cedefop) este centrul de referință al Uniunii
Europene pentru educația și formarea profesională.
Oferim informații despre și analize ale sistemelor, politicilor,
cercetării și practicilor în domeniul educației și formării profesionale.
Cedefop a fost înființat în 1975
prin Regulamentul Consiliului (CEE) Nr. 337/75.

Europe 123, 570 01 Thessaloniki (Pylea), GRECIA
Postal: Cedefop, Service Post, 570 01 Thermi, GRECIA
Tel. +30 2310490111, Fax +30 2310490020
Email: info@cedefop.europa.eu
www.cedefop.europa.eu

Mara Brugia, *Director Interimar*
Tatjana Babrauskiene, *Președintele Consiliului de Conducere*

Cuvânt înainte

„Educația ce conectează!” este una din prioritățile României pe durata primului său mandat la Președinția Consiliului de la aderarea la Uniunea Europeană (UE) din 2007. Este susținută de principii conectate între ele precum roțile dințate, la toate nivelurile și tipurile de educație și formare profesională, de la educația timpurie a copilului la învățarea în rândul adulților: excelența, incluziunea și mobilitatea.

Educația și formarea profesională (VET) pentru tineri și adulți joacă un rol strategic în acest demers. Accentul pus de Președinție pe excelență și competențe cheie, precum și pe perfecționarea și recalificarea adulților, subliniază caracteristicile cruciale ale educației și formării profesionale: deschisă tuturor, de înaltă calitate, răspunde la cererea actuală și este orientată spre viitor.

Provocările și prioritățile naționale ale României pentru educația și formarea profesională inițială și continuă – îmbunătățirea relevanței și calității acesteia – se află în strânsă legătură cu cele de la nivelul UE. Prin adaptarea constantă a sistemului său de educație și formare profesională diversificat cu parcursuri vocaționale, profesionale și tehnologice, țara are ca obiectiv reducerea părăsirii timpurii a educației și formării profesionale și stimularea participării la învățare în rândul adulților; acestea sunt două domenii cu un potențial considerabil de îmbunătățire în raport cu celelalte State Membre. Promovarea programelor de perfecționare, reintegrare a adulților în domeniul educației și formării profesionale prin programe de tipul „a doua șansă”, precum și extinderea ucenicilor și a altor sisteme de formare profesională la locul de muncă sunt măsuri care au potențialul de a aduce schimbări.

Obiectivele strategice naționale în educație și formare profesională de a oferi servicii de consiliere pentru toți elevii din sistemul de învățământ preuniversitar, de a consolida competențele cheie, precum și de a promova și de a recompensa excelența în educația și formarea profesională inițială oglindesc laitmotivul săptămânii europene a competențelor profesionale, făcând învățământul profesional și tehnic să fie considerat o primă alegere. Mărirea rolului partenerilor sociali în elaborarea politicilor și stabilirea mecanismelor de urmărire a carierelor absolvenților completează setul ambițios de obiective.

Prin această descriere succintă, redactată în colaborare cu partenerul la nivel național al Cedefop, respectiv ReferNet, oferim o prezentare a sistemului de educație și formare profesională din România unei audiențe europene mai largi. Scopul nostru general este acela de a ajuta cititorii să înțeleagă educația și formare profesională în contextul specific țării, ca o condiție prealabilă pentru construirea de punți între sistemele de educație și formare profesională și încurajarea mobilității

elevilor și a profesorilor în Europa. Prin stimularea înțelegerii diferitelor fațete ale educației și formării profesionale, ne dorim să demonstrăm faptul că incluziunea nu reprezintă o opțiune secundară, ci contrariul.

Sperăm că informațiile din această publicație vor constitui o sursă de inspirație pentru factorii de decizie, cercetători, furnizori de educație și formare profesională și pentru alți cititori din Europa și din alte zone.

Mara Brugia
Director Interimar

Loukas Zahilas
Șeful departamentului pentru Sisteme și
instituții de educație și formare profesională

Mulțumiri

Această publicație a fost produsă de Cedefop, Departamentul pentru sistemele și instituțiile de educație și formare profesională, sub îndrumarea domnului Loukas Zahilas. Dmitrijs Kuļšs, expert Cedefop, a fost responsabilul pentru publicare.

Cedefop dorește să mulțumească doamnelor Elena Cerkez și Dana Stroie și domnului Gabriel Radu de la Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic (ReferNet Romania), fără sprijinul cărora această publicație nu ar fi existat. Mulțumirile se îndreaptă de asemenea către reprezentanții Ministerului Educației Naționale și ai Centrului Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic, Ciprian Fartușnic de la Institutul de Științe ale Educației, Ana Rădulescu de la Ministerul Muncii și Justiției Sociale, Nela Plugărescu de la Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă și Gabriela Petre de la Autoritatea Națională pentru Calificări, pentru contribuțiile și discuțiile valoroase.

Publicația a fost revizuită de George Kostakis, expert Cedefop.

Cuprins

Cuvânt înainte.....	5
Mulțumiri	7
Cuprins.....	8
Tabele și figuri	10
Tabele	10
Figuri.....	10
România	11
1. Factori externi care influențează Educația și Formarea Profesională	13
1.1. Date demografice	14
1.2. Economia și indicatorii pieței muncii.....	15
1.3. Nivelul de educație atins.....	20
1.4. Politici de ocupare a forței de muncă ce influențează educația și formarea profesională	25
2. Furnizarea educației și formării profesionale	27
2.1. Imagine de ansamblu a sistemului de educație și formare profesională	29
2.2. Furnizarea educației și formării profesionale reglementată de guvern	30
2.2.1. Educația și formarea profesională inițială	30
2.2.2. Educația și formarea profesională continuă	34
2.3. Finanțarea în educație și formare profesională	38
2.3.1. Educația și formarea profesională inițială	38
2.3.2. Educația și formarea profesională continuă	40
2.4. Guvernanța în Educația și Formarea Profesională	40
2.4.1. Guvernanța în educația și formarea inițială	40
2.4.2. Guvernanța în educația și formarea profesională continuă	46
2.5. Profesori, maiștri-instructori și formatori.....	48
2.5.1. Profesorii și maiștrii-instructori în învățământul profesional și tehnic	48
2.5.2. Formatorii în educația și formarea profesională continuă	50
2.6. Alte forme de formare.....	50
2.7. Schimbări recente în politicile educaționale și de formare profesională	51
3. Crearea calificărilor profesionale	53
3.1. Anticiparea nevoilor în materie de competențe	55
3.2. Dezvoltarea calificărilor profesionale.....	56
3.2.1. Calificările profesionale dobândite prin învățământ profesional și tehnic.....	56

3.2.2. Standardele de pregătire profesională	57
3.2.3. Curricula: curriculum național și curriculum de dezvoltare locală	58
3.2.4. Calificări profesionale dobândite prin educație și formare profesională continuă	58
3.3. Validarea învățării non-formale și informale	59
3.4. Asigurarea calității	60
3.4.1. Asigurarea calității în educația și formarea profesională inițială.....	61
3.4.2. Asigurarea calității în educația și formarea profesională continuă	64
3.4.3. Asigurarea calității centrelor de evaluare pentru validarea învățării non-formale și informale	66
4. Promovarea participării în educație și formare profesională	68
4.1. Stimulente pentru elevi	69
4.1.1. Bursa profesională pentru programele profesionale cu durata de trei ani.....	69
4.1.2. Bursă pentru elevii înscriși în învățământ profesional dual	69
4.1.3. Bursa „Bani de liceu”	69
4.1.4. Bursa <i>Euro 200</i>	70
4.1.5. Transportul public local	70
4.2. Stimulente pentru întreprinderi	70
4.2.1. Rambursarea costurilor cu stagiile de ucenicie și pregătire	70
4.2.2. Scutirea de impozit	71
4.3. Orientare și consiliere	71
4.3.1. În sistemul de învățământ.....	71
4.3.2. În serviciile de pe piața muncii.....	72
4.4. Provocări și oportunități de dezvoltare	73
Acronime și abrevieri	76
Referințe	77
Legislație.....	79
Statistici.....	83

Tabele și figuri

Tabele

1. Participarea în învățământ secundar și postsecundar 34

Figuri

1. Previziuni referitoare la populație pe grupe de vârstă și rata de dependență a persoanelor vârstnice..... 15
2. Populația angajată, șomeră și inactivă (20-64 ani) în 2008-17 (milioane) 16
3. Ocuparea forței de muncă pe ocupații 17
4. Rata șomajului (vârsta 15-64 ani) pe nivelul de educație atins în 2008-17 18
5. Populația (vârsta 15-64 ani) pe nivelul de învățământ superior atins în 2017 20
6. Elevi care au abandonat programele de educație și formare profesională inițială în 2008-17 22
7. Participarea la învățarea pe tot parcursul vieții în perioada 2005-17 23
8. Participanți la cursuri de formare profesională continuă în cadrul firmelor (mii) 24
9. Sistemul de educație și formare profesională din România, în perioada 2018/19 28
10. Guvernanța în educația și formarea profesională la nivel național, regional și local 41
11. Indicele european al competențelor în Statele Membre 54
12. Anticiparea competențelor: niveluri de planificare 56
13. De la nevoile de formare la curricula 57

România

© Shutterstock

Suprafață	238 397 km ²
Capitala	București
Sistem de guvernare	Republică
Populație (2018) ⁽¹⁾	19 523 621
Produsul intern brut pe cap de locuitor (PIB) (prețuri actuale, 2017) ⁽²⁾	EUR 9 600
Puterea legislativă	Parlamentul (Senat și Camera Deputaților)

⁽¹⁾ Eurostat, tps00001; date provizorii [extrase la 9.8.2018].

⁽²⁾ Eurostat, nama_10_pc; date provizorii [extrase la 17.9.2018].

În acest raport, educația și formarea profesională (VET) este definită ca „educația și formarea profesională care are ca obiectiv înzestrarea cetățenilor cu cunoștințele, know-how-ul, aptitudinile și/sau competențele necesare pentru anumite ocupații sau în sens mai larg pentru piața muncii” (Cedefop, 2014), inclusiv programele „vocaționale” care nu fac parte în mod formal din învățământul profesional și tehnic, conform legislației naționale ⁽³⁾.

O secțiune dedicată de la finalul acestei publicații oferă legături către documentele juridice menționate în text.

⁽³⁾ Legea Educației Nr. 1/2011 din 5 ianuarie 2011.

CAPITOLUL 1.

Factori externi care influențează Educația și Formarea Profesională

1.1. Date demografice

România are o populație de 19 523 621 locuitori (2018) ⁽⁴⁾. Suprafața sa este de 238 397 km² și cuprinde 42 județe, 103 municipii, 217 orașe, 2 861 comune și 12 957 sate ⁽⁵⁾. Aproape jumătate din populație (46,2%) locuiește în zonele rurale ⁽⁶⁾. Populația este în scădere (5,4% din 2008) din cauza sporului natural negativ ⁽⁷⁾ și a emigrației ⁽⁸⁾.

La fel ca în multe țări UE, populația îmbătrânește. Procentajul de cetățeni cu vârsta de peste 65 de ani a crescut de la 15,4% în 2008 la 18,9% în 2018; procentajul populației în vârstă de muncă (15 – 64 ani) a scăzut de la 68% la 66%; cu toate acestea, în zonele rurale a crescut ușor ⁽⁹⁾.

Rata de dependență a persoanelor vârstnice ⁽¹⁰⁾ este în creștere. Se așteaptă să crească cu 32 puncte procentuale până în anul 2060, comparativ cu 2015 (Figura 1).

Schimbările demografice au un impact asupra educației și formării profesionale (VET). Participarea la învățământul secundar este în scădere, fapt care duce la optimizarea rețelei școlare: fuziunea și, uneori, închiderea școlilor. Din 2012/13, numărul de școli de învățământ profesional și tehnic de nivel secundar superior a scăzut cu 8,5% ⁽¹¹⁾. Optimizarea rețelei școlare a necesitat asigurarea de

⁽⁴⁾ Eurostat, tps00001; date provizorii, populația rezidentă în mod obișnuit la 1 Ianuarie [extrase la 9.8.2018].

⁽⁵⁾ Institutul Național de Statistică (INS) – baza de date TEMPO-online: populația rezidentă în mod obișnuit la 1 Ianuarie, ADM101A [extrase la 17.9.2018].

⁽⁶⁾ INS – baza de date TEMPO-online: populația rezidentă în mod obișnuit la 1 Ianuarie, POP105A [extrase la 17.9.2018].

⁽⁷⁾ -3,6 la mie de locuitori (-71 125 persoane) din totalul populației rezidente în mod obișnuit în 2017 (19 644 350). Institutul Național de Statistică - baza de date TEMPO-online: populația rezidentă în mod obișnuit la 1 Ianuarie, POP105A, și creșterea naturală a populației rezidentă în mod obișnuit, POP241B [extrase la 17.9.2018].

⁽⁸⁾ Migrația netă -0,33% (-64 832 persoane) din totalul populației în 2018 (Eurostat, proj_15ndbims [extrase la 9.8.2018]). În prezent, 3 219 878 de cetățeni români sunt rezidenți obișnuiți ai unui alt stat UE/AELS la 1 Ianuarie 2018 (Eurostat, migr_pop9ctz [extrase la 12.9.2018]).

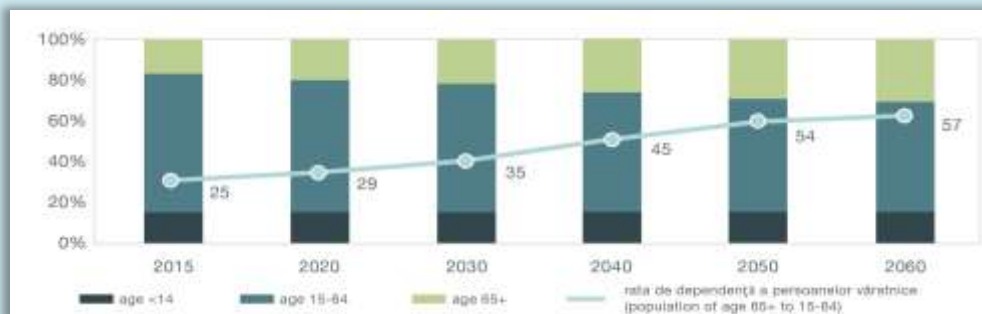
⁽⁹⁾ INS – baza de date TEMPO-online: populația rezidentă în mod obișnuit la 1 Ianuarie, POP105A [extrase la 17.9.2018].

⁽¹⁰⁾ Raportul dintre numărul de persoane cu vârsta de 65 de ani și peste și numărul de persoane cu vârstă de muncă (15-64 ani).

⁽¹¹⁾ INS – baza de date TEMPO-online: unități de învățământ, pe categorii de unități, proprietăți, macror regiuni, regiuni de dezvoltare și județe [SCL101A] la începutul anului școlar; excluzând liceele „profesionale” (cu profil militar, teologic, sportiv, muzical, arte plastice, teatru, patrimoniu cultural, coregrafie, pedagogie).

transport suplimentar pentru cursanți; această problemă este abordată de autoritățile locale.

Figura 1. Previziuni referitoare la populație pe grupe de vârstă și rata de dependență a persoanelor vârstnice

Sursa: Eurostat, proj_15ndbims [extrase la 9.8.2018].

Conform celui mai recent recensământ, 88,9% din populație se declară a fi români, 6,1% etnici maghiari și 3% romi ⁽¹²⁾. Densitatea rezidențială a acestora variază pe teritoriul țării.

1.2. Economia și indicatorii pieței muncii

Majoritatea firmelor sunt micro și mici. Angajatorii pun preț pe calificările profesionale formale, care de multe ori reprezintă o condiție obligatorie pentru angajarea personalului calificat.

Serviciile reprezintă principalul sector economic în ceea ce privește contribuția la valoarea brută adusă la economia națională, contribuția acestora ajungând la 62% în 2017. Cota industriei a fost de 26,7% și a agriculturii de 4,8% ⁽¹³⁾.

Principalele sectoare ale exportului sunt ⁽¹⁴⁾:

- (a) mașini/aparate mecanice; electronice, echipamente electrice și componente ale acestora (28,4% din exportul total din 2017);
- (b) mijloace de transport și echipamente aferente (18,1%);

⁽¹²⁾ INS (2011). *Recensământul Populației și al Locuințelor*, disponibil la http://www.recensamantromania.ro/wp-content/uploads/2013/07/REZULTATE-DEFINITIVE-RPL_2011.pdf

⁽¹³⁾ Eurostat, nama_10_a10: date provizorii [extrase la 17.9.2018].

⁽¹⁴⁾ INS – baza de date TEMPO-online: valoarea exportului (FOB) conform secțiunilor CN și capitolelor EXP101E [extrase la 17.9.2018].

(c) metale comune și produsele acestora (8,5%).

Principalele țări de destinație ale exporturilor sunt Germania (22,9% din totalul exporturilor în 2017) și Italia (11,2%) ⁽¹⁵⁾.

Figura 2. Populația angajată, șomeră și inactivă (20-64 ani) în 2008-17 (milioane)

NB: Șomeri din grupa de vârstă 20-64 ani; rata șomajului % din populația activă.

Sursa: Eurostat, lfsi_emp_a, une_rt_a, lfsa_igan; une_rt_a [extrase la 1.10.2018].

Rata de ocupare a forței de muncă pentru grupa de vârstă 20-64 ani a crescut de la 64,4% în 2008 la 68,8% în 2017, apropiindu-se de ținta națională pentru anul 2020 de 70% ⁽¹⁶⁾ și de media celor 28 de state UE (72,2% în 2017). În 2017, rata de ocupare în rândul tinerilor cu vârsta cuprinsă între 15-24 ani era de 24,5%, mai mică decât media celor 28 de state UE de 34,7%, în special în rândul femeilor (20,4%, în comparație cu 32,9% media celor 28 de state UE) ⁽¹⁷⁾.

Conform Eurostat, proaspeții absolvenți de învățământ profesional și tehnic (IPT) ⁽¹⁸⁾ au rezultate mai bune în piața muncii decât absolvenții instituțiilor de

⁽¹⁵⁾ INS – baza de date TEMPO-online: valoarea exportului (FOB) în țările partenere EXP101B [extrase la 17.9.2018].

⁽¹⁶⁾ Eurostat, lfsi_emp_a [extrase la 1.10.2018]. https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-economic-governance-monitoring-prevention-correction/european-semester/european-semester-your-country/romania/europe-2020-targets-statistics-and-indicators-romania_en

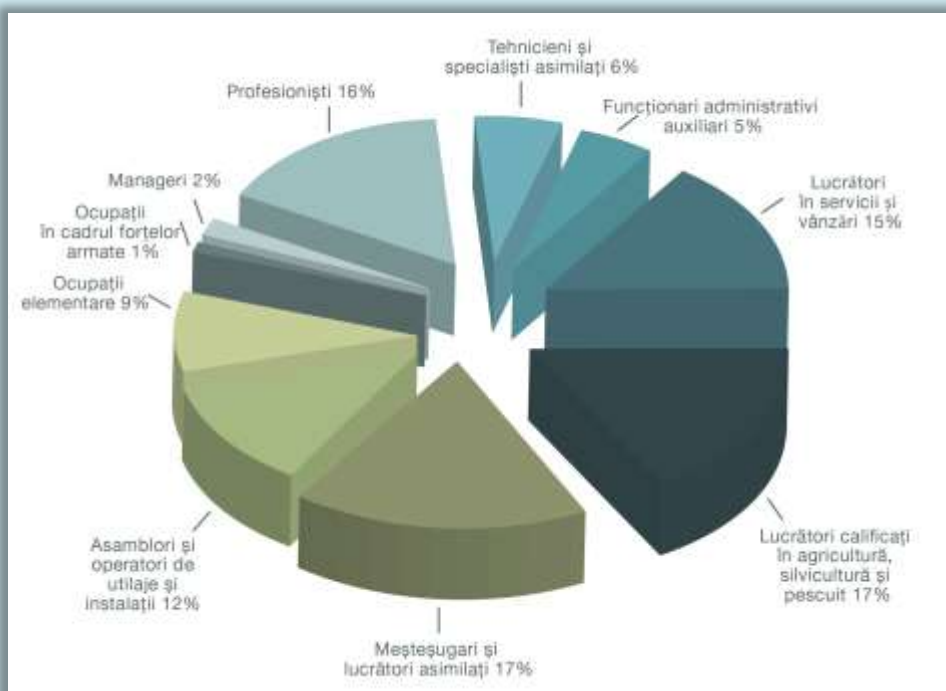
⁽¹⁷⁾ Eurostat, lfsa_ergan [extrase la 9.8.2018].

⁽¹⁸⁾ Cei care au absolvit în unul până la trei ani.

învățământ general. În 2017, rata de ocupare a proaspeților absolvenți ÎPT cu vârste între 20-34 ani din învățământul secundar superior (ISCED nivelurile 3-4) a fost de 67,7%, în comparație cu 60,8% din absolvenții de învățământ general care nu și-au continuat studiile ⁽¹⁹⁾. În vreme ce este ușor mai scăzută în comparație cu media celor 28 de state UE (76,6%), rata a crescut cu 7,2 puncte procentuale din 2008.

În 2017, aproape 30% din totalul angajaților la nivel național erau lucrători calificați non-manuali (manageri, profesioniști, tehnicieni și specialiști asimilați, funcționari administrativi auxiliari). Aproape unul din 10 angajați avea o ocupație elementară, iar unul din șase era un muncitor calificat în agricultură, silvicultură și pescuit (Figura 3).

Figura 3. Ocuparea forței de muncă pe ocupații

NB: date din 2017; grupa de vârstă 15-64 ani.

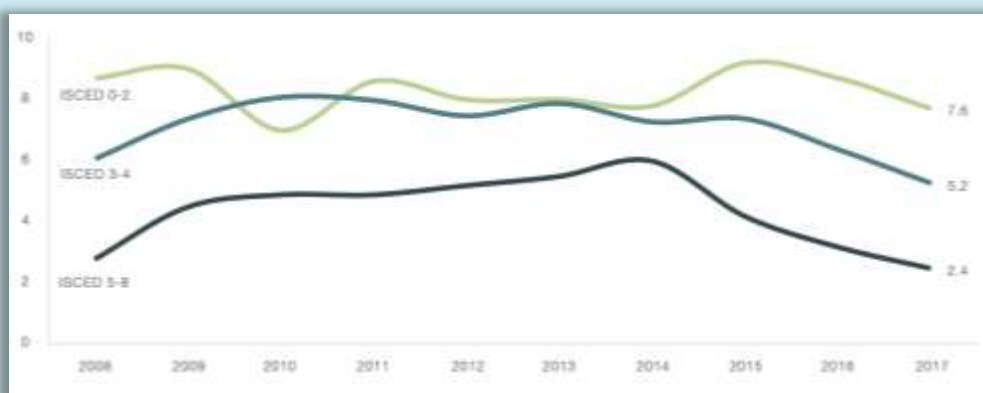
Sursa: Eurostat, Ifsa_egais [extrase la 9.8.2018].

⁽¹⁹⁾ Eurostat, edat_ifse_24 [extrase la 17.9.2018].

Procentul de ocupare al lucrătorilor calificați în agricultură, silvicultură și pescuit a scăzut de la 20% în 2008 la 17% în 2017 ⁽²⁰⁾; procentul de tehnicieni și specialiști asimilați a scăzut de la 10% la 6%. În același timp, a existat o creștere a ocupării în rândul profesioniștilor (5,2 puncte procentuale), a lucrătorilor în servicii și vânzări (4,7 puncte procentuale), a meșteșugarilor și lucrătorilor asimilați (0,2 puncte procentuale).

În 2008-17, rata șomajului a scăzut de la 5,6% la 4,9% (Figura 2). Principalele motive sunt legate de revenirea din recesiunea economică (ofertă mărită de locuri de muncă), migrația forței de muncă (cerere crescută de angajați), precum și de înscrierea în creștere în învățământ (inclusiv ÎPT) a populației de vârstă școlară. În 2017, rata șomajului era la cea mai scăzută valoare din perioada 2008-17 (4,9%), deoarece țara înregistra una din cele mai ridicate rate de creștere anuală a PIB-ului din cele 28 de state UE, oferind mai multe oportunități de angajare pentru absolvenții ÎPT. Rata șomajului în România este de asemenea considerabil mai scăzută decât media din cele 28 de state UE (7% în 2008 și 7,6% în 2017) ⁽²¹⁾.

Figura 4. Rata șomajului (vârsta 15-64 ani) pe nivelul de educație atins în 2008-17

NB: Date bazate pe ISCED 2011. ISCED 0-2: mai puțin decât învățământ primar, învățământ primar și secundar inferior; ISCED 3-4: învățământ secundar superior și post-secundar non-terțiar; ISCED 5-8: învățământ terțiar.

Sursa: Eurostat, lfsa_urgaed [extrase la 9.8.2018].

În conformitate cu Figura 4, șomajul este distribuit neuniform în funcție de nivelul de educație atins. În grupa de vârstă 15-64 ani, nivelul cel mai ridicat al șomajului îi afectează în mod disproporționat pe cei cu calificări ISCED nivel 0-2 (nivelurile cele mai de jos). Cu toate acestea, în punctul de vârf al crizei economice

⁽²⁰⁾ Eurostat, lfsa_egais [extrase la 9.8.2018].

⁽²¹⁾ Eurostat, une_rt_a [extracted 17.9.2018].

din 2010-13, șomajul a înregistrat uneori un nivel mai ridicat în rândul absolvenților de învățământ secundar superior și post-secundar, inclusiv absolvenți ÎPT. Acest fapt este neobișnuit, deoarece lucrătorii necalificați sunt de obicei mai expuși riscului de șomaj decât ceilalți în timpul crizelor economice.

În 2017, rata șomajului în rândul celor cu nivel mediu de calificare, inclusiv majoritatea absolvenților ÎPT (ISCED nivelurile 3-4) a scăzut în comparație cu anii anteriori crizei.

Cererea de forță de muncă în economia reală este în creștere. Oficiile de ocupare a forței de muncă au înregistrat o creștere rapidă a numărului de locuri de muncă vacante: de la 24 825 de locuri de muncă vacante în 2013 la 59 987 în 2017.

În 2017, principalele locuri de muncă vacante înregistrate de oficiile de ocupare a forței de muncă erau următoarele ⁽²²⁾:

- (a) 26,6% din totalul locurilor de muncă vacante în sectorul de producție, semnalizând o recuperare în urma celor mai mari scăderi a locurilor de muncă din timpul crizei economice;
- (b) 15,3% în sectorul sănătății și a activităților de asistență socială;
- (c) 14,5% în administrația publică și apărare;
- (d) 8,5% în comerțul cu ridicata și cu amănuntul; reparații de automobile și motociclete;
- (e) 5,5% în transport și depozitare;
- (f) 4,8% în activități administrative și servicii de suport;
- (g) 4,1% în educație;
- (h) 3,4% în sectorul serviciilor și tehnologiilor informației și comunicării.

Procentul de locuri de muncă vacante în 2017 pe grupe de ocupații era următorul ⁽²³⁾:

- (a) Profesioniști (cum ar fi cei din domeniul științei și ingineriei, sănătății, învățământului): 29,1%;
- (b) Lucrători în domeniul serviciilor: 14%;
- (c) Lucrători necalificați: 13,3%;
- (d) Lucrători calificați și asimilați: 12,3%;
- (e) Operatori de instalații și utilaje; constructori de mașini și echipamente: 11%;
- (f) Tehnicienii și alți experți tehnici: 8,9%;
- (g) Funcționari administrativi: 6,9%;

⁽²²⁾ INS – baza de date TEMPO-online: locuri de muncă vacante pe macroregiuni, regiuni de dezvoltare, activitatea economiei naționale la nivelul CAEN Rev.2 secțiunea LMV102B [extrase la 17.9.2018].

⁽²³⁾ INS – baza de date TEMPO-online: locuri de muncă vacante pe macroregiuni, regiuni de dezvoltare, grupe de ocupații LMV102D [extrase la 17.9.2018].

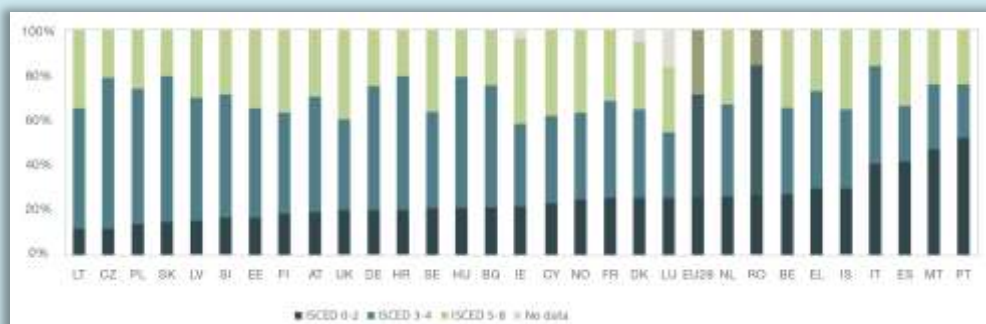
- (h) Membri ai organului legislativ, executiv, înalți oficiali în administrația publică, manageri și înalți oficiali: 4,3%;
- (i) Lucrători calificați în agricultură, silvicultură și pescuit: 0,2%.

1.3. Nivelul de educație atins

România are al șaselea cel mai ridicat procentaj din UE al persoanelor care au atins nivelurile 3-4 de educație (ISCED) ⁽²⁴⁾. În 2017, 58% din populație atinsese acest nivel, în comparație cu 46%, media din cele 28 de state UE. Procentul de absolvenți ÎPT din numărul total de absolvenți ISCED 3-4 (învățământ secundar superior și post-secundar non-terțiar) era de 61,6% în 2017 ⁽²⁵⁾.

Procentul celor din grupa de vârstă 15-64 ani fără educație sau cu un nivel scăzut de educație este de 27%, ușor mai ridicat decât media UE. Puțin peste 15% din populație are o diplomă de absolvire a învățământului superior (Figura 5).

Figura 5. Populația (vârsta 15-64 ani) pe nivelul de învățământ superior atins în 2017

NB: Date bazate pe ISCED 2011. ISCED 0-2: mai puțin decât învățământ primar, învățământ primar și secundar inferior; ISCED 3-4: învățământ secundar superior și post-secundar non-terțiar; ISCED 5-8: învățământ terțiar.

Sursa: Eurostat, Ifsa_pgaed [extracted 9.8.2018].

⁽²⁴⁾ Învățământ secundar superior și post-secundar non-terțiar.

⁽²⁵⁾ Datele privind VET au fost calculate aici luând în considerare și programele (din liceele) profesionale (care nu fac parte în mod formal din sistemul VET conform legislației naționale). Sursele de date: INS-baza de date TEMPO online: învățământul liceal; finalul anului școlar 2016/17 (Tabelul 4. Distribuția absolvenților, pe filiere, tipuri de licee și sex); învățământ profesional, postliceal și școala de maiștri; finalul anului școlar 2016/17 (Tabelul 5. Situația absolvenților în funcție de forma de proprietate). Extrase la 7.10.2018.

Pe parcursul unui deceniu, procentul de persoane cu nivel scăzut și mediu de calificare a scăzut cu 22% (20% în UE-28), respectiv 15% (3% în UE-28). În același timp, procentul celor cu o diplomă de absolvire a învățământului superior a crescut cu 25% (30% în UE-28).

În ciuda acestor rate atinse, procentul celor care abandonează programele de educație și formare profesională a crescut de la 15,9% în 2008 la 18,1% în 2017 și este peste 11,3%, care este ținta statului pentru anul 2020 (Guvernul României, 2018). Grupurile expuse riscului de excluziune socială, în special cele din zonele rurale, par să contribuie în mod substanțial la această creștere (Kitchen, et al., 2017), precum și finanțarea redusă pentru educație ⁽²⁶⁾. Acest fapt are un impact negativ asupra calității și competitivității capitalului uman.

Rata de abandon ⁽²⁷⁾ în rândul elevilor din ÎPT este mai ridicată în comparație cu cei din învățământul general și predomină în rândul grupurilor expuse riscului: tinerii din comunitățile rurale și/sau din familii cu venituri reduse, cei aparținând etniei rome sau altor minorități, precum și cei care au performanțe slabe și care sunt nevoiți să repete clasa. De asemenea, există disparități între regiuni. De exemplu, rata de abandon în regiunea nord-est este de 23,6%, în comparație cu o rată de 11,3% în regiunea de vest. De asemenea, este de 1,5 ori mai mare în zonele rurale decât în zonele urbane în cazul învățământului secundar inferior ⁽²⁸⁾ ⁽²⁹⁾.

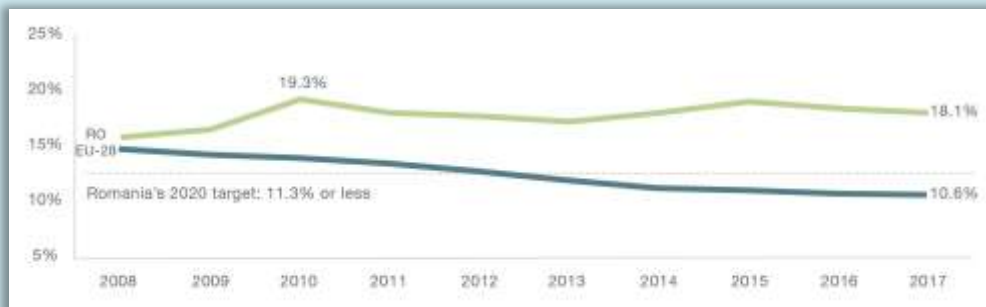
⁽²⁶⁾ <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/6e709b4c-bac0-11e7-a7f8-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-search>

⁽²⁷⁾ Rata de abandon școlar reprezintă diferența dintre numărul de elevi înscriși la începutul anului școlar și înregistrat la finalul aceluiași an școlar, împărțit la numărul total de elevi înregistrați la începutul anului școlar.

⁽²⁸⁾ Ministerul Educației Naționale (2015a). Strategia pentru Reducerea Părăsirii Timpurii a Școlii în România, 2015-20.

⁽²⁹⁾ Eurostat, edat_ifse_16 [extrase la 17.9.2018].

Figura 6. **Elevi care au abandonat programele de educație și formare profesională inițială în 2008-17**

NB: Procentul de populație cu vârsta între 18-24 ani care au absolvit cel mult ciclul de învățământ secundar inferior și care nu urmează un program complementar de educație sau formare.

Sursa: Eurostat, tabelul tsdsc410; date extrase la 9.8.2018.

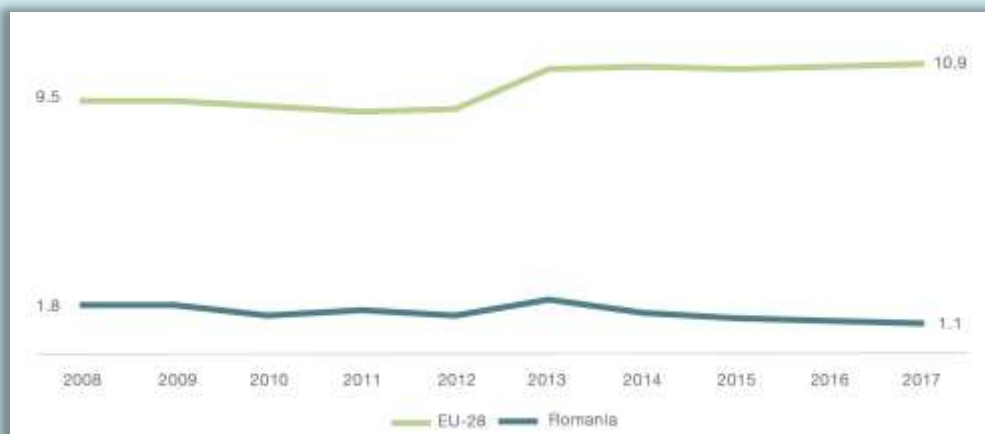
Există o strategie pentru perioada 2015-20⁽³⁰⁾ adresată problemei abandonului programelor de educație și formare. Aceasta combină măsurile de prevenție, intervenție (în special la nivelul școlii și al elevilor) și compensație în cadrul a patru piloni pentru:

- (a) a asigura că toți copiii merg la școală și primesc educație de calitate;
- (b) a asigura că toți tinerii finalizează învățământul obligatoriu;
- (c) a aduce înapoi elevii care abandonează școala;
- (d) a asigura sprijin instituțional adecvat pentru guvern, pentru a îmbunătăți capacitatea acestuia de implementare a strategiei.

Există oportunități de formare profesională pentru adulții care abandonează programele de educație și formare. Cu toate acestea, participarea la învățarea pe tot parcursul vieții este cea mai scăzută din UE și este într-o ușoară scădere, fapt ce reprezintă opusul tendinței UE (Figura 7).

⁽³⁰⁾ Ministerul Educației Naționale (2015a). Strategia pentru Reducerea Părăsirii Timpurii a Școlii în România, , 2015-20.

Figura 7. Participarea la învățarea pe tot parcursul vieții în perioada 2005-17

NB: Cota populației adulte cu vârsta între 25-64 ani care participă la programe de educație și formare.

Sursa: Eurostat, trng_lfse_01 [extrase la 9.8.2018].

Discuțiile dintre factorii de decizie la nivel național și Cedefop ⁽³¹⁾ au relevat modul în care cetățenii percep participarea la învățarea pe tot parcursul vieții. În timp ce diplomele/certIFICATELE oficiale sunt foarte apreciate de elevi/cursanți și angajatori, formarea profesională non-formală care nu oferă asemenea certificate nu este văzută întotdeauna de elevi/cursanți ca fiind o formă de învățare pe tot parcursul vieții și este posibil să nu fie raportată ca atare către autoritățile de statistică.

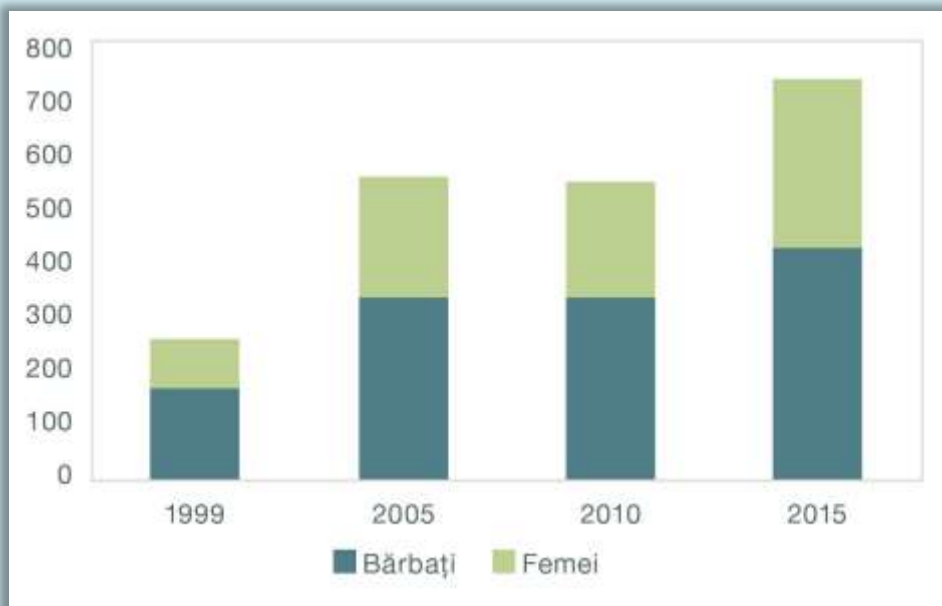
Conform datelor la nivel național ⁽³²⁾, numărul de cursanți adulți înscriși în programe autorizate de formare profesională a continuat să crească pe parcursul ultimului deceniu. Aproximativ 400 000 de adulți pe an sunt înscriși în 13 815 de programe de formare profesională oferite de 6 000 de furnizori autorizați.

Figura 8 arată de asemenea o tendință în creștere de participare a adulților la cursuri de formare continuă în cadrul firmelor în perioada 1999-2015, în contrast cu datele la nivel național privind învățarea pe tot parcursul vieții menționate mai sus.

⁽³¹⁾ Din 26 și 27 Septembrie 2018, în București.

⁽³²⁾ Date oferite de Ministerul Muncii și Justiției Sociale.

Figura 8. Participanți la cursuri de formare profesională continuă în cadrul firmelor (mii)

NB: Cele mai recente date disponibile. Numărul total de persoane angajate care au participat la cursuri de formare profesională continuă (CVT) inițiate de angajatorii acestora.

Sursa: Institutul Național de Statistică – baza de date TEMPO-online; participanți la cursuri de formare profesională continuă în funcție de sex și activități economice la nivel național, FPC102A [extrase la 2.10.2018].

Din anul 2015, participarea la formare profesională continuă în cadrul firmelor a crescut cu 27% în cazul bărbaților și cu 40% în cazul femeilor. În ciuda unei tendințe pozitive, participarea angajaților la programele de formare în comparație cu numărul total de angajați la nivel național rămâne relativ redus (21,3% în 2015) comparativ cu media celor 28 de state UE (40,8%) ⁽³³⁾. A se vedea și Secțiunea 2.2.2.2 pentru datele referitoare la participarea la cursuri de formare profesională organizate de serviciul public de ocupare a forței de muncă.

⁽³³⁾ Eurostat, trng_cvt_12s [extrase la 22.10.2018].

1.4. Politici de ocupare a forței de muncă ce influențează educația și formarea profesională

Ministerul Muncii și Justiției Sociale gestionează măsuri pentru promovarea și sprijinirii participării la programe de formare profesională și pentru un mai bun acces pe piața muncii. Măsuri pentru sprijinirea tranziției de la șomaj sau inactivitate la încadrarea în muncă, accent pus pe îmbunătățirea potențialului de angajare al persoanelor, precum și stimularea mobilității, inclusiv gratuit:

- (a) Informații personalizate despre carieră și programe de consiliere;
- (b) Crearea profilului persoanei aflate în căutarea unui loc de muncă (ușor, mediu, dificil și foarte dificil de găsit un loc de muncă) pe criterii geografice, demografice, de obținere sau pe alte criterii. Drept rezultat, se oferă persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă un set specific de măsuri de activare, inclusiv programe de formare profesională, stagii de pregătire și ucenicie;
- (c) Evaluarea și certificarea competențelor profesionale ale persoanei aflate în căutarea unui loc de muncă dobândite prin programe de formare informală și non-formală;
- (d) Consiliere și asistență pentru începerea unei activități independente sau a unei afaceri;
- (e) Bonus de inserție pentru absolvenții instituțiilor de învățământ și pentru absolvenții școlilor speciale care obțin un loc de muncă, în termen de 60 de zile de la absolvire, cu program normal de lucru și pe o perioadă mai lungă de 12 luni;
- (f) Bonus de activare pentru șomeri, înregistrați la serviciile publice de ocupare a forței de muncă pentru o perioadă minimă de 30 de zile, care nu au dreptul la indemnizația de șomaj, care obțin un loc de muncă cu program normal de lucru pe o perioadă mai lungă de trei luni,
- (g) Stimularea mobilității interne a forței de muncă prin intermediul a trei tipuri de bonusuri oferite persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă ce doresc să lucreze în afara zonei lor de domiciliu: bonusuri de relocare (programul prima chirie), stabilire și ocupare.

Pentru a reduce șomajul în rândul tinerilor, în special în rândul NEETs (tinerii care nu sunt încadrați profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare profesională), pe baza recomandării Consiliului UE din 22 Aprilie 2013, Ministerul Muncii și Justiției Sociale a elaborat și introdus *Planul de implementare a garanției pentru tineret 2014-15*. Acest plan a adus laolaltă reforme cheie și inițiative ce au rolul de a crea cadrul adecvat pentru ocuparea forței de muncă în

rândul tinerilor. Serviciile de orientare și consiliere în carieră sunt măsuri obligatorii incluse în pachete personalizate de intervenție proiectate pentru tineri.

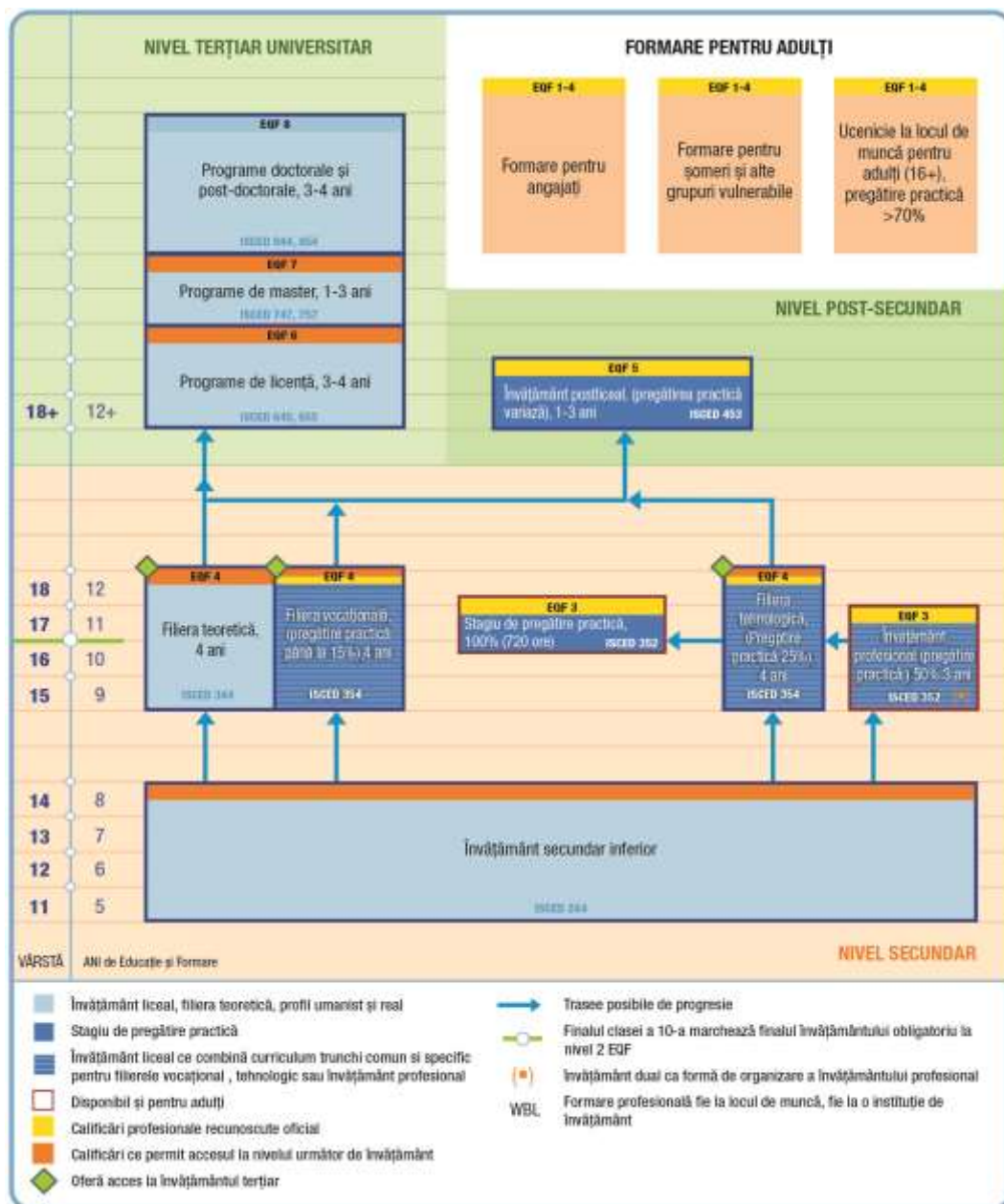
Din anul 2016, *Planul de garantare* a pus și mai mult accentul pe inițiativele ce combină ocuparea și formarea forței de muncă, fapt care oferă tinerilor oportunitatea de a-și perfecționa competențele dobândite pe parcursul educației inițiale și de a dobândi noi competențe prin participarea la stagii de pregătire și ucenicie. Noul *Plan de implementare a garanției pentru tineret pentru perioada 2017-20* include continuarea tuturor măsurilor din planul anterior.

CAPITOLUL 2.

Furnizarea educației și formării profesionale

Figura 9. Sistemul de educație și formare profesională din România, în perioada 2018/19

NB: ISCED-P 2011.

Sursa: Cedefop și ReferNet România.

2.1. Imagine de ansamblu a sistemului de educație și formare profesională

Constituția garantează că învățământul public, inclusiv terțiar este gratuit. Obiectivele generale, țințele, principiile, structura și organizarea sistemului de educație și formare profesională sunt descrise în Legea Educației Naționale (2011). Aceasta definește următoarele niveluri de învățământ:

- (a) Educația timpurie (vârsta 0-6 ani):
 - (i) nivelul antepreșcolar (vârsta 0-3 ani);
 - (ii) învățământ preșcolar (vârsta 3-6 ani);
- (b) Învățământ primar (ISCED 1):
 - (i) clasa pregătitoare (vârsta 6-7 ani);
 - (ii) clasele 1 - 4;
- (c) Învățământ secundar:
 - (i) învățământ secundar inferior (ISCED 2, clasele 5 - 8), denumit de asemenea „*gimnaziu*”;
 - (ii) învățământ secundar superior (ISCED 3), ce conține:
 - învățământ cu durata de patru ani, filiera teoretică, vocațională și tehnologică (clasele 9 - 12) ⁽³⁴⁾, care oferă acces la învățământul superior;
 - învățământ profesional cu durata de trei ani (numit la nivel național „învățământ profesional” și care poate fi oferit și sub forma de învățământ dual);
 - stagiul de pregătire practică (720 de ore de formare practică);
- (d) învățământ terțiar nonuniversitar (ISCED 4, „*învățământ postliceal*”);
- (e) învățământ superior (ISCED 5-8).

Învățământul primar, cel secundar inferior și primii doi ani (clasele a 9-a și a 10-a) din învățământul secundar superior sunt obligatorii (11 ani în total). După absolvirea învățământului secundar inferior (*gimnaziu*), elevii își continuă studiile în învățământul secundar superior: filiera teoretică, vocațională, tehnologică sau învățământ profesional. Pentru înscriere, elevii trebuie să prezinte media notelor obținute la matematică și limba română din cadrul Evaluării Naționale, la sfârșitul clasei a 8-a, diploma de absolvire a învățământului secundar inferior și foaia matricolă cu mediile finale la toate materiile. Examenele naționale cuprind limba și literatura română, limba maternă (în cazul în care este diferită de limba română) și matematică. În cazul în care numărul de locuri oferite este mai mic decât numărul

⁽³⁴⁾ Sau până la clasa a 13-a pentru programele cu clase la seral.

de cereri ale absolvenților de gimnaziu, școlile de învățământ profesional pot organiza examene de admitere.

Învățământul superior nu cuprinde programe de învățământ profesional. Cu toate acestea, unele programe de licență și master sunt mai orientate spre practică/tehnic decât altele. Pentru înscrierea în învățământul superior toți absolvenții de învățământ secundar superior trebuie să promoveze examenul de bacalaureat.

Minoritățile etnice au dreptul de a studia în limba maternă în toate tipurile, formele și nivelurile de învățământ (inclusiv terțiar). Învățământul pentru persoane cu nevoi speciale este asigurat pe baza tipului și gradului de nevoi identificate, fie în școli destinate învățământului în general, fie în școli specializate. Comisiile școlare pot decide să asigure activități după ore (programul *Școală după școală*). Educația și formarea profesională private sunt organizate de instituții de învățământ non-profit, la toate nivelurile și sub toate formele, conform legislației actuale.

2.2. Furnizarea educației și formării profesionale reglementată de guvern

Educația și formarea profesională inițială și continuă sunt reglementate de guvern.

2.2.1. Educația și formarea profesională inițială

Educația și formarea profesională inițială prin învățământ profesional și tehnic (ÎPT) este furnizată la nivelurile secundar superior și post-secundar. Elevii se pot înscrie în ÎPT la nivel de învățământ secundar superior, la vârsta de 15 ani (clasa a 9-a). Calificările se pot obține prin înscrierea în învățământ secundar superior, filiera vocațională sau tehnologică sau învățământ profesional (denumită „*învățământ profesional*” în Figura 9). Cu toate că programele vocaționale nu fac oficial parte din ÎPT conform legislației naționale ⁽³⁵⁾, în scopul acestui raport toate tipurile – vocațional, tehnologic și profesional (inclusiv stagiile de practică) – vor fi menționate sub denumirea educație și formare profesională inițială în conformitate cu caracteristicile acestora ce corespund definiției europene mai largi a Educației și Formării Profesionale (EFP) care „are ca obiectiv înzestrarea cetățenilor cu cunoștințele, know-how-ul, aptitudinile și/sau competențele necesare pentru anumite ocupații sau în sens mai larg pentru piața muncii” (Cedefop, 2014).

⁽³⁵⁾ Legea Educației nr. 1/2011.

2.2.1.1. Tipuri de programe

La nivelul secundar superior există patru tipuri de programe de studiu și/sau filiere:

- (a) Programe de studiu cu durata de trei ani (ISCED-P 352, denumit *învățământ profesional*, în Figura 9) ⁽³⁶⁾ asigură absolvenților o calificare profesională ⁽³⁷⁾ de „muncitor calificat” de nivel 3 CEC/CNC (cum ar fi bucătar, sudor, brutar, tâmplar). Calificarea profesională de nivel 3 CEC este furnizată de „școli profesionale” ce cooperează cu angajatorii care oferă pregătire practică obligatorie în companii pentru cursanți, ca parte a învățării la locul de muncă/pregătire practică (WBL). Pregătirea practică la locul de muncă este combinată cu pregătirea practică în atelierele/laboratoarele școlare. Perioadele de pregătire practică sunt repartizate pe întreaga durată a anului școlar. Proportia de pregătire practică crește de la un an școlar la altul (în succesiunea celor trei ani de studiu) ⁽³⁸⁾ și este în medie 50% per program de studiu. Absolvenții susțin un examen de certificare a competențelor profesionale pentru calificarea profesională respectivă, organizat de un furnizor ÎPT. Aceste programe de studiu deschid accesul către piața muncii. De asemenea, absolvenții primesc un certificat ce atestă absolvirea ciclului de învățământ obligatoriu care permite accesul către cel de-al treilea an al programelor tehnologice de nivel de calificare 4 CEC. Studiile sunt gratuite pentru elevii care se înscriu până la vârsta de 26 de ani. Pentru asigurarea alinierii ÎPT finanțat de stat cu nevoile pieței muncii, școlile trebuie să încheie contracte cadru cu firmele care vor oferi locuri de muncă elevilor înainte de aprobarea numărului de cursanți finanțat de stat ⁽³⁹⁾. Aceste contracte stabilesc clar responsabilitățile ce revin școlilor și firmelor pentru furnizarea practicii la locul de muncă, iar firma trebuie să asigure resursele pentru formare profesională și examenele de atestare. Începând cu anul 2017/18, este disponibil și învățământul dual ca o formă de organizare a învățământului profesional” ⁽⁴⁰⁾. În cadrul acestuia, municipalitatea (autoritatea locală) se angajează într-un acord de parteneriat pe lângă contractul standard încheiat în cadrul programelor ÎPT în școală între școală, angajator și elev (sau reprezentantul legal). Firmele (agenți economici) sunt obligate, de asemenea, să plătească elevilor înscriși în învățământ dual o bursă care nu este mai mică

⁽³⁶⁾ Disponibil din 2014/15, aprobat prin Ordinul Ministrului Educației nr. 3136/2014.

⁽³⁷⁾ Un certificat de calificare și, după promovarea examenului de calificare, un supliment Europass la certificat.

⁽³⁸⁾ 20% în primul an, 58% în al doilea și 72% în la treilea.

⁽³⁹⁾ Conform Ordinului Ministerului Educației nr. 3539/2012.

⁽⁴⁰⁾ Pe baza Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 81/2016.

decât cea asigurată de stat (a se vedea și Secțiunea 0). Restul caracteristicilor sunt asemănătoare cu cele specifice învățământului profesional. Procentul de elevi în cadrul învățământului dual este de 1,5% din populația totală din ÎPT înscrisă la nivelul secundar superior în anul școlar 2017/18;

- (b) Programele de studiu tehnologice, din filiera tehnologică, cu durata de patru ani (ISCED-P 354, *liceu tehnologic*) oferă absolvenților o diplomă de absolvire a unei școli de învățământ secundar superior și o calificare de „tehnician”, de nivel de calificare profesională 4 CEC ⁽⁴¹⁾ (cum ar fi tehnician în gastronomie, tehnician în proiectare industrială, supervisor tehnician de calcul, proiectant de mobilă). Programele cuprind ciclul inferior și superior, câte doi ani pentru fiecare, și sunt furnizate de licee și colegii tehnice. Procentul de pregătire la locul de muncă (WBL) este 25%. Aceste programe de studiu deschid accesul către piața muncii. Absolvenții care promovează examenul de bacalaureat se pot înscrie în învățământul superior. După absolvirea ciclului inferior (învățământ obligatoriu), cursanții pot opta să renunțe și să se înscrie într-un program de scurtă durată / stagiul de pregătire practică (ISCED-P 352) care oferă numai o calificare profesională;
- (c) Programele de scurtă durată / stagiile de pregătire practică (ISCED-P 352 *stagii de practică*) oferă cursanților ce au absolvit un program tehnologic cu durata de doi ani (au absolvit clasa a 10-a) o calificare profesională de nivel 3 CEC (cum ar fi bucătar) prin intermediul a 720 de ore de formare la locul de muncă. Absolvirea acestui stagiul de practică deschide accesul către piața muncii. Aceste stagii sunt coordonate de școlile din ÎPT și sunt furnizate în principal de angajatori. Tinerii și adulții care părăsesc timpuriu programele de educație și formare profesională pot să acceseze de asemenea aceste programe/stagii, după absolvirea unui program denumit „A doua șansă”;
- (d) Programele de studiu vocaționale, din filiera vocațională, cu durata de patru ani (ISCED-P 354, CEC nivel 4, *liceu vocațional*) oferă absolvenților o calificare profesională în domeniul militar, teologic, sportiv, arte și pedagogie, precum și o diplomă de absolvire a unei școli de învățământ secundar superior. Absolvenții care promovează examenul de bacalaureat se pot înscrie în învățământul superior. Majoritatea absolvenților fac această opțiune. Programele de studiu sunt furnizate de licee și colegii, iar cota de pregătire practică este de maxim 15%.

Pentru înscrierea în ÎPT la nivel secundar superior, cursanții trebuie să aibă cel puțin un certificat de învățământ secundar inferior.

⁽⁴¹⁾ Un certificat de calificare și, după promovarea examenului de calificare, un supliment Europass la certificat.

Învățământul terțiar non-universitar oferă programe de studiu postliceal, cu durata de unu până la trei ani (ISCED-P 453), în urma cărora se obține o calificare profesională de nivel 5 CEC; acestea sunt organizate în cadrul școlilor din filiera tehnologică sau de colegii/universități, la cererea firmelor sau cursanților. Ele oferă absolvenților de învățământ secundar superior oportunitatea de a avansa în calificările profesionale pe care le au, cum ar fi îngrijire și tehnician farmacist, optician, analist programator, meteorolog. Accesul la aceste programe este deschis tuturor absolvenților de învățământ secundar, indiferent dacă aceștia au sau nu o diplomă de bacalaureat.

2.2.1.2. *Forme de studiu în cadrul învățământului profesional și tehnic*

Elevii din învățământului profesional și tehnic pot alege între următoarele forme de studiu:

- (a) Învățământ la zi (cel mai popular);
- (b) Cursuri serale ⁽⁴²⁾;
- (c) Formare la locul de muncă;
- (d) Formă duală.

2.2.1.3. *Furnizori de educație și formare profesională inițială*

Furnizorii de educație și formare profesională inițială sunt:

- (a) liceele tehnologice/colegiile tehnice, care oferă programe de studiu în filiera tehnologică, cu durata de patru ani, care duc la dobândirea unei calificări nivel 4 CEC/CNC sau învățământ profesional cu durata de trei ani; toate liceele care îndeplinesc criteriile stabilite de ministerul educației ⁽⁴³⁾ pot solicita titlul de „colegiu”, care reprezintă recunoașterea calității programelor acestora de educație și formare profesională;
- (b) școlile profesionale, care furnizează învățământ profesional cu durata de trei ani;

⁽⁴²⁾ Programele profesionale cu durata de trei ani sunt organizate numai ca formă de învățământ la zi.

⁽⁴³⁾ De exemplu, contribuția la dezvoltarea învățământului, rezultate excepționale obținute de elevi la competițiile naționale/internaționale, furnizarea de educație și formare timp de peste 50 de ani.

Tabel 1. Participarea în învățământ secundar și postsecundar

	Număr de elevi în școlile publice	
	2017/18	2013/14
Învățământ profesional cu durata de trei ani (ISCED-P 352) ⁽⁴⁴⁾	87 841	26 361
- din care, stagii de pregătire practică (ISCED-P 352)	671	2 056
Filiera tehnologică: liceu tehnologic cu durata de patru ani (ISCED-P 354, <i>liceu tehnologic</i>)	266 031	376 963
Filiera vocațională, cu durata de patru ani (ISCED-P 354, CEC nivel 4)	50 915	49 395
Învățământ secundar superior (total inclusiv filiera teoretică, vocațională, tehnologică și învățământ profesional)	715 151	786 815
Învățământ post-liceal (ISCED-P 453)	51 973	55 296

Sursa: INS, statisticile în domeniul educației pentru anii școlari 2013/14 și 2017/18: învățământ liceal la începutul anului școlar; învățământ profesional, postliceal și școala de maiștri la începutul anului școlar.

- (c) licee/colegii (vocaționale) militare, teologice, sportive, de arte și pedagogice, care oferă programe vocaționale în cadrul filierei vocaționale.
- (d) instituții de învățământ post-secundar (sau „școli postliceale”), care oferă programe de învățământ secundar; acestea sunt deseori departamente independente din cadrul colegiilor tehnice sau universităților.

2.2.2. Educația și formarea profesională continuă

Educația și formarea profesională continuă (FPC) (cunoscută și ca formare profesională pentru adulți) ⁽⁴⁵⁾ este disponibilă pentru cursanți cu vârsta de minim 16 ani. Programele de formare profesională ajută la dezvoltarea competențelor dobândite în calificarea existentă, la însușirea de noi competențe în același domeniu ocupațional, la însușirea competențelor fundamentale/cheie sau a unor competențe tehnice noi, specifice unei noi ocupații.

⁽⁴⁴⁾ Cifrele pentru anul 2013/14 se referă la programele profesionale cu durata de doi ani organizate după clasa a noua de liceu tehnologic, care au fost înlocuite începând cu anul școlar 2014/15 cu actualele programe profesionale cu durata de trei ani organizate după clasa a 8-a.

⁽⁴⁵⁾ Reglementată prin Ordonanța de Guvern nr. 129/2000 privind formarea profesională a adulților și alte acte.

Comparativ cu educația și formarea profesională inițială, educația adulților implică deseori o durată mai scurtă; se bazează pe standarde diferite ⁽⁴⁶⁾ și se concentrează pe o ocupație specifică ⁽⁴⁷⁾. Deși există excepții, FPC nu conține materii din trunchiul comun de curriculum, specific FPI. Este furnizată de organizații de formare autorizate publice și private ⁽⁴⁸⁾ în funcție de nevoile angajatorilor și de necesitățile adulților în materie de competențe de bază, sub formă de:

- (a) ucenicie la locul de muncă;
- (b) stagii de formare profesională pentru absolvenții instituțiilor de învățământ superior;
- (c) cursuri de formare profesională pentru adulți.

În cadrul FPC, formarea practică reprezintă cel puțin două treimi din durata totală a programului. Programele de calificare profesională sunt organizate la nivelurile 1-4 CEC, iar durata acestora variază:

- (a) pentru nivelul 1: minim 180 ore;
- (b) pentru nivelul 2: minim 360 ore;
- (c) pentru nivelul 3: minim 720 ore;
- (d) pentru nivelul 4: minim 1 080 ore.

Pentru participanții care au deja setul necesar de competențe, durata programului se poate reduce cu până la 50% în urma unei evaluări inițiale.

Începând din 2017, Ministerul Muncii și Justiției Sociale a coordonat autorizarea furnizorilor de FPC, organizată în 42 de comisii județene de autorizare, care țin și registrele cu furnizori ⁽⁴⁹⁾. Certificatele de calificare și absolvire ⁽⁵⁰⁾ sunt eliberate de Ministerul Muncii și Justiției Sociale, prin intermediul comisiilor de autorizare.

⁽⁴⁶⁾ Calificările din cadrul educației și formării profesionale continue au la bază „standarde ocupaționale”; calificările din cadrul educației și formării profesionale inițiale au la bază „standarde de formare” (Secțiunea 3).

⁽⁴⁷⁾ Calificările din cadrul educației și formării profesionale inițiale au un caracter mai extins decât cele din cadrul educației și formării profesionale continue și pot pregăti cursanții simultan pentru mai mult decât o singură ocupație. Programele de formare profesională sunt organizate pentru ocupațiile incluse în Clasificarea ocupațiilor din România.

⁽⁴⁸⁾ Și de persoane fizice (formatori de adulți) care acționează în calitate de furnizori de formare profesională.

⁽⁴⁹⁾ Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 96/2016, pentru actualizarea Ordonanței de Guvern nr. 129/2000 privind VET continuă, Articolul 37.

⁽⁵⁰⁾ Certificatele de absolvire sunt eliberate la finalul programelor de specializare cu o durată aproximativă de 40 de ore care nu oferă cursanților noi calificări.

2.2.2.1. *Ucenicia la locul de muncă*

Programele de formare profesională prin „ucenicie la locul de muncă” au fost gestionate de Serviciul public de ocupare a forței de muncă din anul 2005 ⁽⁵¹⁾. Acestea sunt disponibile numai în cadrul educației și formării profesionale continue și au un caracter distinct din punct de vedere juridic față de forma duală oferită în cadrul învățământului profesional și tehnic. Stagiile de ucenicie oferă adulților (vârsta de peste 16 ani, vârsta minimă legală de încadrare în muncă) o calificare profesională la nivelurile 1-4 CEC. Nu există o limită superioară de vârstă pentru înscriere. Durata minimă a programului variază în funcție de nivelul de calificare profesională:

- (a) șase luni pentru nivel 1 CEC;
- (b) un an pentru nivel 2 CEC;
- (c) doi ani pentru nivel 3 CEC;
- (d) trei ani pentru nivel 4 CEC.

Toți ucenicii primesc certificate de calificare profesională recunoscute la nivel național care au o valoare egală cu cele primite prin învățământ profesional și tehnic. Aceștia lucrează și obțin o calificare simultan: această abordare este adecvată cel mai bine pentru șomeri și pentru cei care abandonează programele de educație și formare profesională inițială.

Teoria și formarea practică (WBL cel puțin 70%) sunt furnizate în principal de firme, în cooperare cu furnizorii autorizați de formare profesională care organizează de asemenea examene de calificare. Schema de ucenicie se bazează pe un tip special de contract de muncă ce sprijină munca și formarea profesională la locul de muncă. Angajatorii pot solicita subvenții de la serviciul public de ocupare a forței de muncă (ANOFM, respectiv AJOFM) având o valoare aproximativă de 483 EUR pe lună (2 250 RON) ⁽⁵²⁾ pentru fiecare ucenic timp de maxim trei ani (durata programului de ucenicie) acordate de la bugetul asigurărilor pentru șomaj sau de la FSE (Fondul Social European).

Perioadele de formare alternează cu timpul de lucru alocat pentru sarcinile specificate în fișa postului; formarea practică se desfășoară sub îndrumarea și supravegherea furnizorului de formare.

Numărul de contracte de ucenicie a crescut de la 100 în 2012 la 431 în 2017. În primele luni ale anului 2018, acesta a crescut la 1 830. În ciuda acestei creșteri impresionante, numerele sunt încă relativ scăzute deoarece angajatorii percep

⁽⁵¹⁾ În prezent, stagiile de ucenicie sunt oferite conform Legii nr. 279/2005 (cele mai recente amendamente adoptate în Noiembrie 2018).

⁽⁵²⁾ Rata aproximativă de schimb valutar RON – EUR pe baza datelor Google Finance (<https://www.google.com/intl/en/googlefinance/disclaimer/>) din Octombrie 2018; se aplică și pentru alte valori monetare convertite în acest raport.

deseori formarea profesională mai degrabă ca un cost suplimentar decât ca o investiție. *Planul de implementare a Garanției pentru Tineret* pentru perioada 2017-20 include măsuri de promovare a stagiilor de ucenicie, reforme și inițiative pentru crearea unui cadru adecvat pentru angajarea tinerilor, precum și măsuri de sprijinire a integrării pe piața muncii. Începând din 2016, planul a pus accentul pe inițiativele ce combină încadrarea în muncă și formarea, oferind tinerilor oportunitatea de perfecționare a competențelor dobândite în programele de educație și formare inițială, precum și de a dobândi noi competențe prin participarea la stagii de ucenicie și pregătire.

2.2.2.2. Stagii de formare profesională pentru absolvenții de învățământ superior

Stagiile pentru absolvenții de învățământ superior sunt reglementate de legea privind stagiul pentru absolvenții de învățământ superior (nr. 335/2013) și de Codul Muncii (legea nr. 53/2003). După absolvirea unei instituții de învățământ superior, debutanții pot urma un stagiul de formare profesională cu durata de șase luni pentru a-și practica profesia într-un mediu de muncă real; nu se aplică în cazul unor profesii, cum ar fi doctorii, avocații și notarii, pentru care legislația specială prevede oportunități diferite. Acest proces este subvenționat de guvern. Angajatorii pot solicita subvenții de la serviciul public de ocupare a forței de muncă având o valoare aproximativă de 483 EUR pe lună (2 250 RON) pentru fiecare stagiar pentru durata programului.

2.2.2.3. Cursuri de formare profesională pentru adulți

Cursurile de formare profesională pentru adulți sunt oferite de furnizori autorizați de formare sau de angajatori adulților care doresc să obțină o calificare profesională, o specializare sau competențe cheie:

- (a) cursuri autorizate pentru șomeri, angajați, persoane care reîncep munca după concediul de maternitate sau după un concediu de boală prelungit, persoane de etnie romă, grupuri expuse riscului sau altor grupuri;
- (b) cursuri organizate de angajatori pentru personalul propriu, fără eliberarea unor certificate recunoscute la nivel național;
- (c) stagiul de practică și specializare, inclusiv perioade de studiu în străinătate;
- (d) toate celelalte forme de formare profesională.

Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă oferă programe de formare profesională continuă pe baza analizei datelor referitoare la locurile de muncă vacante și la persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă și care sunt formulate în planul național anual pentru formarea profesională.

Între ianuarie 2015 și august 2018, peste 100 000 de persoane au participat la programele de formare profesională organizate de agenție, dintre care majoritatea

participanților erau șomeri. Aproximativ 60% au finalizat programul de formare profesională și aproximativ 15% și-au găsit un loc de muncă imediat după formare. Au participat mai multe femei decât bărbați la programele de formare. În perioada 2015-16, majoritatea participanților au avut vârsta sub 25 de ani; în perioada 2017/18, cel mai mare grup de cursanți avea vârsta peste 45 de ani.

Cu toate acestea, tendința generală de participare este în scădere (43 000 de cursanți în 2015 și 26 000 în 2017). Cele mai populare programe de formare au fost în domeniul comerțului, urmate de cele pentru profesioniștii în administrație, servicii și electronică ⁽⁵³⁾.

Programele sunt organizate de 23 de centre pentru formarea profesională din cadrul agențiilor județene pentru ocuparea forței de muncă și opt centre regionale pentru formarea profesională a adulților care funcționează în subordonarea Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă. De asemenea, există furnizori autorizați publici și privați.

2.2.2.4. *Schimbări recente în cadrul formării profesionale continue*

În perioada 2015-16, Guvernul a decis să îmbunătățească coordonarea, eficiența și relevanța formării profesionale a adulților, cu accent pus pe:

- (a) monitorizarea participării: acum angajatorii raportează trimestrial numărul de angajați care au beneficiat de formare profesională continuă;
- (b) implicarea activă crescută a comitetelor sectoriale și a autorităților naționale în revizuirea metodologiei pentru dezvoltarea, validarea, aprobarea și managementul standardelor ocupaționale, astfel încât să satisfacă nevoile pieței muncii;
- (c) transferarea responsabilității pentru autorizarea furnizorilor de formare de la Autoritatea Națională pentru Calificări la Ministerul Muncii și Justiției Sociale.

2.3. Finanțarea în educație și formare profesională

2.3.1. Educația și formarea profesională inițială

În 2009, cheltuielile publice totale pentru educație și formare profesională au atins 4,24% din PIB, însă au scăzut semnificativ în perioada 2010-11 din cauza crizei economice. Acestea au fost de 3,6% în 2017, cu toate că Legea Educației Naționale din 2011 prevedea o țintă de 6%; este probabil ca acest obiectiv să nu fie atins înainte de anul 2025.

⁽⁵³⁾ Date provenite de la Ministerul Muncii și Justiției Sociale.

Bugetul pentru educație și formare profesională, inclusiv pentru învățământul profesional și tehnic, este aprobat anual. Mecanismul de finanțare ⁽⁵⁴⁾ cuprinde cheltuieli per capita, completate de coeficienți (cum ar fi pentru zonele rurale/urbane, numărul de elevi și zona climatică ⁽⁵⁵⁾, nivelul de calificare, tipul de program, numărul total de elevi din școală, limba de predare). În 2018, finanțarea per capita a fost următoarea (valori aproximative, bazate pe cursul de schimb valutar pentru Euro):

- (a) 1 115 EUR pentru programele de învățământ profesional cu durata de trei ani (toate calificările) și 1 143 EUR pentru programele oferite în limba minorităților;
- (b) 1 057 EUR pentru programele de învățământ filiera tehnologică, cu durata de patru ani (toate calificările) și 1 101 EUR pentru programele oferite în limba minorităților;
- (c) 1 330 EUR pentru programele de învățământ vocațional cu durata de patru ani (cu excepția celor pentru muzică și sport) și 1 403 EUR pentru programele oferite în limba minorităților.

Finanțarea este oferită școlilor de Ministerul Educației de la bugetul de stat (sursa principală: taxa pe valoarea adăugată) pe baza înscrierilor efective. Aceasta acoperă:

- (a) salarii, alocații;
- (b) formarea continuă a personalului;
- (c) cheltuieli pentru evaluarea elevilor;
- (d) materiale, servicii și mentenanță.

Finanțarea de bază a unei unități școlare se obține multiplicând costul standard per elev cu coeficienții specifici menționați mai sus. Aceasta este aprobată anual prin hotărâre de Guvern.

Învățământul profesional și tehnic din școlile publice este gratuit. Statul oferă de asemenea finanțare pentru instituțiile acreditate de învățământ religios și private la același nivel ca și pentru școlile ÎPT publice. În învățământul privat, elevii instituțiilor plătesc taxe.

⁽⁵⁴⁾ Hotărârea de Guvern nr. 72/2013 privind aprobarea normelor metodologice pentru determinarea costului standard per elev și stabilirea finanțării de bază a unităților de învățământ preuniversitar de stat, care se asigură din bugetul de stat, din sume defalcate din TVA prin bugetele locale, pe baza costului standard per elev (cea mai recentă actualizare prin Hotărârea de Guvern nr. 30/2018).

⁽⁵⁵⁾ Se referă la zone geografice cu condiții meteorologice dificile, în special în timpul iernii.

2.3.2. Educația și formarea profesională continuă

EFP continuă este finanțată în comun de ⁽⁵⁶⁾:

- (a) angajatori/întreprinderi;
- (b) bugetul asigurărilor pentru șomaj;
- (c) instrumente UE structurale și de coeziune;
- (d) contribuții personale;
- (e) alte surse.

Persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă beneficiază de formare profesională continuă gratuită finanțată din bugetul asigurărilor pentru șomaj. Bugetul oferă și subvenții angajatorilor care oferă formare profesională continuă (programe de ucenicie, pregătire și formare profesională) (a se vedea și Secțiunile 2.2.2.1 și 2.2.2.2).

2.4. Guvernanța în Educația și Formarea Profesională

Nivelurile naționale, regionale și locale au toate rolul lor în într-o anumită formă în cadrul guvernanței în educație și formare profesională (Figura 10).

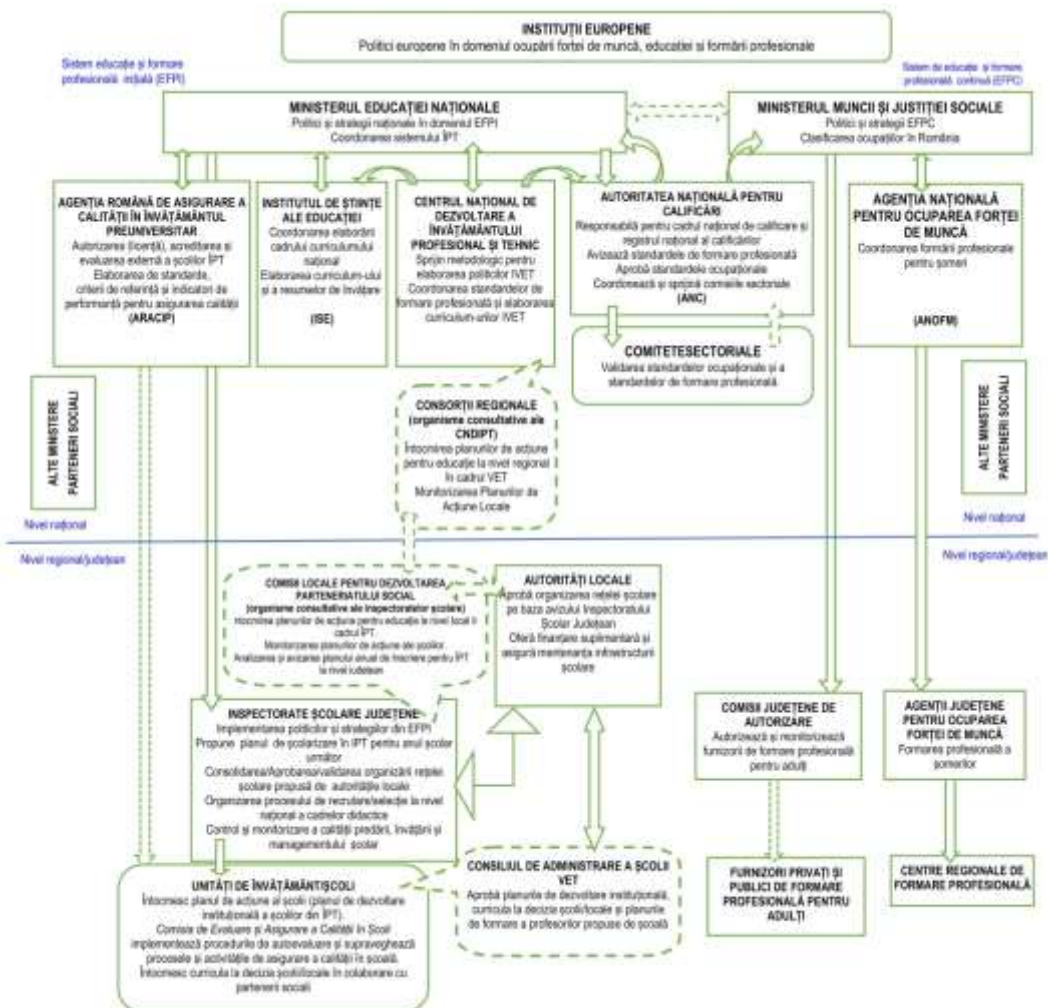
2.4.1. Guvernanța în educația și formarea inițială

2.4.1.1. Ministerul Educației Naționale

Ministerul Educației Naționale este responsabil pentru elaborarea și implementarea politicilor și strategiilor naționale pentru educație și formare, inclusiv cele privind ÎPT. Ministerul proiectează și pune în executare legislația în cooperare cu părțile interesate (mediul academic, sindicatele, asociațiile profesorilor, elevii/studentii, părinții, administrația publică, societățile comerciale și ONG-urile). De asemenea, aprobă finanțarea și planurile de școlarizare, monitorizează, evaluează și controlează, direct sau prin intermediul organismelor competente, sistemul de învățământ și funcționarea furnizorilor de educație și coordonează activitatea inspectoratelor școlare.

⁽⁵⁶⁾ Conform Ordonanței de Guvern nr. 129/2000.

Figura 10. Guvernanța în educația și formarea profesională la nivel național, regional și local

Sursa: Cedefop pe baza ReferNet România.

De asemenea, Ministerul Educației acordă certificate de calificare profesională (atât în sistemul de EFP inițială, cât și formarea profesională continuă ⁽⁵⁷⁾) și coordonează examenele naționale. Aprobă metodologia pentru recrutarea profesorilor, avansarea în carieră și transferul acestora și aprobă programele de formare prin intermediul organismelor subordonate, inclusiv cele derulate cu sprijinul inspectoratelor școlare.

⁽⁵⁷⁾ Pentru formarea profesională continuă, certificatele sunt acordate atât de Ministerul Muncii, cât și de Ministerul Educației.

2.4.1.2. *Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic*

Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic se află în subordinea Ministerului Educației Naționale. Principalele responsabilități ale centrului în cadrul educației și formării profesionale inițiale sunt următoarele:

- (a) evaluarea și propunerea de schimbări privind politicile și strategiile, precum și coordonarea implementării acestora;
- (b) coordonarea elaborării, implementării și revizuirii curriculei naționale pentru învățământ profesional și tehnic, evaluarea și certificarea componentei de educație și formare profesională inițială;
- (c) supravegherea elaborării Standardelor de Pregătire Profesională pentru calificările validate de comisiile sectoriale (coordonate de Autoritatea Națională pentru Calificări) și aprobate de Ministerul Educației;
- (d) asigurarea elaborării și funcționării parteneriatelor cu părțile interesate la nivel național, regional, local;
- (e) elaborarea metodologiilor pentru asigurarea calității și monitorizarea programelor de formare;
- (f) implementarea programelor de formare profesională continuă pentru profesori/formatori.

2.4.1.3. *Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar*

Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar se ocupă de autorizarea, acreditarea și evaluarea externă a calității școlilor la nivelul învățământului preuniversitar, inclusiv școlile din învățământul profesional și tehnic. Agenția elaborează standarde, criterii de referință și indicatori de performanță pentru asigurarea calității, metodologia de evaluare instituțională și acreditarea școlilor noi. Se ocupă de asemenea și de implementarea instrumentelor de evaluare.

2.4.1.4. *Institutul de Științe ale Educației*

Institutul de Științe ale Educației este o instituție națională pentru cercetare, elaborare, inovare și formare în domeniul educației și tineretului. Acesta contribuie activ la inovarea în învățământ prin expertiză, formare, educație și cercetare. Misiunea acestuia este de a oferi sprijinul științific necesar celor mai recente abordări în domeniul învățământului, pentru învățarea autentică, motivată, activă și creativă. Institutul urmărește să joace un rol cheie în elaborarea curriculum-ului și a resurselor de predare, precum și să asigure o formare la locul de muncă relevantă, personalizată și flexibilă pentru părțile interesate care fac parte din sistemul de învățământ. Participă la coordonarea elaborării curriculum-ului național prin:

- (a) stabilirea și coordonarea grupurilor de lucru pentru elaborarea și revizuirea periodică a componentei curriculum-ului național;

- (b) elaborarea de diverse resurse de învățare și de curriculum.

Alte departamente ale institutului relevante pentru ÎPT sunt cele pentru politicile educaționale, consiliere și orientare, managementul educațional și studii pentru tineri.

2.4.1.5. *Consortiile regionale* ⁽⁵⁸⁾

Consortiile regionale sunt organisme consultative de parteneriat ale Centrului Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic, fără statut juridic, ale căror roluri principale sunt:

- (a) actualizarea, implementarea și monitorizarea planurilor regionale de acțiune pentru educație;
- (b) monitorizarea executării planului local de acțiune pentru educație și sprijinirea inspectoratelor școlare și a comisiilor locale pentru dezvoltarea parteneriatelor sociale în elaborarea și implementarea acestui plan;
- (c) contribuția la elaborarea și monitorizarea executării planurilor regionale de acțiune pentru ocuparea forței de muncă.

Consortiile includ reprezentanți din:

- (a) agenții de dezvoltare regională;
- (b) consilii județene;
- (c) agenții județene de ocupare a forței de muncă;
- (d) inspectorate școlare;
- (e) asociații ale angajatorilor, camere de comerț;
- (f) sindicate;
- (g) universități;
- (h) Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic.

2.4.1.6. *Inspectoratele școlare județene*

Inspectoratele școlare, în cooperare cu organismele consultative de parteneriat de la nivel local (județean) și regional (Comitete Locale pentru Dezvoltarea Parteneriatelor Sociale și a Consorțiilor Regionale) propun Ministerului Educației (în perioada ianuarie - februarie) planul de școlarizare pentru ÎPT pentru următorul an școlar; acesta se bazează pe propunerile venite din partea școlilor și iau în considerare nevoile pieței muncii, stabilite prin solicitări directe venite de la angajatori. Inspectoratele organizează de asemenea recrutarea (selectarea)

⁽⁵⁸⁾ Conform Ordinului Ministrului Educației nr. 4456/2015 pentru aprobarea cadrului general de organizare și funcționare a structurii parteneriatului consultativ în cadrul VET.

națională a profesorilor, inclusiv în cadrul ÎPT. Profesorii care obțin punctajul minim necesar au dreptul să încheie un contract de muncă pe durată nedeterminată cu o anumită școală; ceilalți primesc contract de muncă pe durată determinată. Inspectoratele colectează informațiile despre necesarul de profesori în școli, pe baza numărului anticipat de ore.

Inspectoratele școlare județene monitorizează asigurarea calității utilizând rapoarte de autoevaluare și luând în considerare metodologiile specifice pentru asigurarea calității în cadrul formării profesionale inițiale.

Inspectoratele oferă de asemenea Ministerului Educației date referitoare la profesori.

2.4.1.7. *Comitetele Locale pentru Dezvoltarea Parteneriatului Social*

Comitetele Locale pentru Dezvoltarea Parteneriatului Social sunt structuri manageriale consultative ce au ca scop îmbunătățirea relevanței și calității în ÎPT. Comitetele includ reprezentanți ai autorităților locale, agenților județene de ocupare a forței de muncă, asociațiilor angajatorilor, sindicatelor, inspectorate lor școlare și ONG-urilor. Principalele obiective ale acestora sunt următoarele:

- (a) actualizarea și executarea Planurilor Locale de Acțiune pentru Învățământ;
- (a) monitorizarea Planurilor de Acțiune ale Școlilor;
- (b) sprijinirea școlilor în elaborarea și executarea planurilor de acțiune ale școlilor;
- (c) analizarea și avizarea planului anual de școlarizare în ÎPT la nivel județean;
- (d) avizarea părții locale din curricula ÎPT.

2.4.1.8. *Casele Corpului Didactic*

Casa Corpului Didactic/CCD este o unitate ce aparține de învățământul preuniversitar, care funcționează în fiecare județ și în municipiul București. Este o instituție subordonată Ministerului Educației Naționale, care organizează cursuri de formare continuă pentru profesorii din învățământul preuniversitar, inclusiv profesorii din cadrul ÎPT.

2.4.1.9. *Centrele județene de resurse și asistență educațională*

Există câte un Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională în fiecare județ și în București. Centrele sunt subordonate Ministerului Educației Naționale. Acestea sunt coordonate de inspectoratele școlare județene/Inspectoratul Școlar al Municipiului București. Centrele sprijină elevii cu nevoi speciale, inclusiv pe cei din ÎPT.

2.4.1.10. *Autoritățile locale*

Principalele responsabilități ale autorităților locale în ce privește educația și formarea profesională inițială sunt următoarele:

- (a) sprijinirea implementării strategiilor naționale privind educația;
- (b) asigurarea finanțării comune a proiectelor sponsorizate de UE și altor fonduri utilizate de și pentru școli;
- (c) dezvoltarea rețelei școlare la nivel local;
- (d) întreținerea infrastructurii școlare;
- (e) participarea în consiliile de administrație ale școlilor;
- (f) informarea comunității locale cu privire la oferta educațională, inclusiv cea de învățământ profesional și tehnic.

2.4.1.11. *Consiliile de administrație ale școlilor din învățământul profesional și tehnic*

Consiliile de administrație ale școlilor din ÎPT cuprind șapte, nouă sau 13 membri în funcție de mărimea școlii ⁽⁵⁹⁾. Acestea includ profesori, directorul (președintele), reprezentantul/reprezentanții primăriei, ai autorităților locale și ai angajatorilor. Consiliul aprobă planurile de dezvoltare instituțională, tipuri de curricula de dezvoltare locală (CDL)/la decizia școlii (CDS) și planurile de formare profesională continuă ale profesorilor propuse de școlile acestora.

Angajatorii din consiliile de administrație ale școlilor ajută la identificarea nevoilor de formare, planificarea ofertei școlare din ÎPT, proiectarea CDL și certificarea competențelor profesionale ale elevilor.

2.4.1.12. *Comisiile pentru evaluarea și asigurarea calității*

În fiecare școală este desemnată o Comisie de Evaluare și Asigurare a Calității pentru supravegherea tuturor proceselor și activităților de asigurare a calității, în conformitate cu legea privind asigurarea calității (87/2006). Comisiile:

- (a) coordonează procedurile și activitățile de autoevaluare instituțională;
- (b) desfășoară o autoevaluare anuală privind calitatea educației în școala respectivă;
- (c) formulează propuneri de îmbunătățire a calității pentru autoevaluarea anuală care este obligatorie pentru toți furnizorii de educație; legea asigurării calității solicită ca rapoartele de autoevaluare să fie puse la dispoziția beneficiarilor/părților interesate.

⁽⁵⁹⁾ Legea Educației Naționale nr. 1/2011, cu cele mai recente actualizări, Capitolul VI, Secțiunea 2, Articolul 96, (2) e: https://legestart.ro/wp-content/uploads/2018/08/legea-educatiei_actualizata.pdf

Rapoartele sunt prezentate spre aprobare consiliilor școlare, iar recomandările de îmbunătățire trebuie integrate în planurile revizuite de acțiune ale școlilor.

2.4.2. Guvernanța în educația și formarea profesională continuă

2.4.2.1. Ministerul Muncii și Justiției Sociale

Ministerul Muncii și Justiției Sociale elaborează și promovează politici în cadrul formării profesionale continue (formarea profesională a adulților), inclusiv pentru formarea șomerilor, ucenicia la locul de muncă, acțiuni pentru NEETs (tinerii care nu sunt încadrați profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare profesională) și pentru stagiile de pregătire ale absolvenților de învățământ superior.

Începând cu 2017, ministerul a coordonat autorizarea furnizorilor de FPC. Acesta gestionează și actualizează de asemenea Clasificarea Ocupațiilor din România (un nomenclator de interes general) și Nomenclatorul calificărilor: acesta include toate calificările profesionale cuprinse în nivelurile 2-4 CEC/CNC și va fi utilizat până la aprobarea Registrului național al calificărilor profesionale.

Formarea profesională pentru șomeri este monitorizată, analizată, controlată și evaluată de minister. Acesta urmează politicile de formare profesională ale serviciului public de ocupare a forței de muncă și Planul național pentru formarea profesională, întocmit anual și aprobat de Ministru. Planul include de asemenea și programele de ucenicie la locul de muncă. Executarea planului de către serviciul public de ocupare a forței de muncă este analizată și monitorizată lunar de minister. Se încheie în fiecare an un contract de performanță managerială între șeful serviciului public de ocupare a forței de muncă și Ministerul Muncii și Justiției Sociale, prin care se stabilesc indicatorii de performanță.

2.4.2.2. Agenția națională și agențiile județene pentru ocuparea forței de muncă

Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă coordonează formarea profesională a persoanelor în căutarea unui loc de muncă la nivel național; aceasta se desfășoară de agențiile județene pentru ocuparea forței de muncă prin intermediul centrelor acestora de formare profesională, centrelor regionale pentru formarea profesională a adulților și prin intermediul altor furnizori autorizați publici și privați de formare profesională.

Implementarea strategiilor și politicilor în legătură cu educația și formarea profesională de către agenția națională este coordonată de Ministerul Muncii și Justiției Sociale.

2.4.2.3. *Autoritatea Națională pentru Calificări*

Autoritatea Națională pentru Calificări este responsabilă pentru:

- (a) Cadrul național al calificărilor;
- (b) Registrele naționale ale:
 - (i) calificărilor în învățământul superior;
 - (ii) calificărilor profesionale;
 - (iii) centrelor pentru evaluarea și certificarea competențelor profesionale dobândite în afara învățământului formal;
 - (iv) evaluatorilor de competențe, evaluatorilor externi și evaluatorilor de evaluatori.

Autoritatea asigură legătura dintre standardele utilizate pentru definirea calificărilor și a nevoilor pieței muncii, oferă asistență metodologică pentru elaborarea standardelor ocupaționale și susține demersul de înregistrare în Registrul Național al Calificărilor Profesionale din Educație.

De asemenea, autoritatea aprobă standardele ocupaționale și avizează standardele de pregătire profesională utilizate în programele de educație și formare profesională inițială, elaborate sub coordonarea Centrului Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic. Standardele de pregătire profesională sunt apoi trimise Ministerului Educației Naționale pentru aprobarea finală ⁽⁶⁰⁾, prin ordin de ministru, iar calificările sunt introduse în Registrul Național al Calificărilor Profesionale din Educație.

Autoritatea Națională pentru Calificări este de asemenea responsabilă pentru autorizarea centrelor pentru evaluarea și certificarea competențelor profesionale dobândite în afara învățământului formal și pentru asigurarea calității sistemului de calificări.

2.4.2.4. *Comisiile județene de autorizare*

Comisiile județene de autorizare sunt înființate de Ministerul Muncii și Justiției Sociale. Fiecare comisie este formată din cinci membri, inclusiv reprezentanții administrației județene, ai sindicatelor și ai organizațiilor angajatorilor. Acestea se ocupă de autorizarea și monitorizarea furnizorilor de formare și luarea deciziilor în legătură cu comisiile de examinare la nivel județean.

⁽⁶⁰⁾ Ordonanța nr. 3023/2018 privind controlul standardelor de formare profesională și includerea în Registrul Național al Calificărilor Profesionale din Educație.

2.4.2.5. *Furnizorii de formare profesională continuă*

Furnizorii de formare profesională a adulților sunt autorizați, conform Ordonanței de Guvern nr. 129/2000, să desfășoare activități de formare profesională pe baza standardelor ocupaționale, respectiv standardelor de pregătire profesională, în urma autorizării obținute din partea comisiei județene.

Autorizația este valabilă patru ani, timp în care furnizorii sunt monitorizați pentru a vedea dacă respectă criteriile de evaluare inițială după autorizare. Furnizorii de formare profesională autorizați sunt înscrși în registrul național al furnizorilor autorizați, care este public, disponibil pe pagina de internet a fiecărei comisii județene de autorizare.

Toți furnizorii de formare profesională autorizați au obligații în privința programelor lor de formare: aceștia respectă condițiile prevăzute de legislația în vigoare, privind asigurarea calității, raportarea datelor și utilizarea resurselor umane cu calificări adecvate.

2.5. Profesori, maiștri-instrucitori și formatori

2.5.1. Profesorii și maiștrii-instrucitori în învățământul profesional și tehnic

În contextul educației și formării profesionale inițiale, cu precădere în învățământul profesional și tehnic există două categorii de personal didactic:

- (a) profesor;
- (b) maestru-instructor.

Cerințele pentru profesorii care predau în ÎPT sunt aceleași cu cele pentru profesorii din învățământul general (teoretic sau vocațional).

Pentru a avea acces să predea în învățământul secundar (inferior și superior), profesorii trebuie să dețină:

- (a) o diplomă de master într-un domeniu legat de calificarea/calificările profesională pe care aceștia o (le) predau;
- (b) două module psiho-pedagogice, care totalizează 60 de credite ECTS ⁽⁶¹⁾, care pot fi obținute fie în timpul studiilor superioare (prin înscrierea în timpul ciclului de licență la un modulul I, cu acordarea a 30 de credite ECTS și la cel de-al doilea modul de 30 de credite ECTS în timpul ciclului de master), ori după absolvire, prin înscrierea pentru ambele module în cadrul Departamentului de Pregătirea Personalului Didactic.

⁽⁶¹⁾ Ministerul Educației Naționale (2017), Ordinul nr. 3850/2017 privind certificarea obligatorie a competențelor de predare.

Maiștrii-instructori trebuie să dețină o diplomă de absolvire a învățământului post-secundar într-un domeniu legat de calificarea/calificările profesională/e pe care aceștia o (le) predau și un modul de formare psiho-pedagogică de 30 de credite ECTS, oferit de o instituție de învățământ superior ⁽⁶²⁾.

Pentru a deveni un profesor certificat, noii angajați trebuie să promoveze două inspecții la clasă și să prezinte un portofoliu profesional; aceasta este o etapă eliminatorie, urmată de examenul de *Definitivat* (materia pe care o vor predă și metodică), după parcurgerea unui stagi de predare de 12 luni, de la angajarea inițială. Pentru promovarea examenului și dobândirea certificatului și calității de cadru didactic definitiv în învățământul preuniversitar, profesorii au nevoie de o notă finală de minim opt din 10. În această perioadă, ei sunt sprijiniți de un mentor experimentat și se bucură de aceleași drepturi ca și ceilalți profesori care au un contract de muncă pe perioadă nedeterminată. În cazul în care aceștia nu reușesc să promoveze examenul, după alte 12 luni de activitate de predare, pot avea încă două încercări de susținere și promovare a examenului de *Definitivat*, într-un interval de cinci ani. Procentul de profesori și instructori calificați din ÎPT (materii teoretice profesionale sau formare/instruire practică) este de 98,75% din numărul total al personalului didactic din educația și formarea profesională inițială ⁽⁶³⁾.

Dezvoltarea profesională continuă a profesorilor și a maiștrilor-instructori este un drept definit de Legea Educației Naționale ⁽⁶⁴⁾ care sprijină avansarea în carieră și dezvoltarea profesională. Avansarea în cariera didactică este asigurată prin obținerea gradelor didactice:

- (a) gradul didactic II se acordă după cel puțin patru ani de profesat (de la promovarea examenului de *Definitivat*), susținerea a cel puțin două inspecții școlare și promovarea unui examen care include subiecte din materia de specialitate și metodică ⁽⁶⁵⁾;
- (b) gradul didactic I se acordă după cel puțin patru ani de la acordarea gradului didactic II, prin susținerea a cel puțin două inspecții școlare și susținerea orală a unei lucrări metodică-științifice scrise pentru obținerea gradului I. ⁽⁶⁶⁾.

⁽⁶²⁾ De obicei de către Departamentul pentru Formarea Personalului Didactic din cadrul unei instituții acreditate de învățământ superior.

⁽⁶³⁾ Pe baza datelor de la Institutul Național de Statistică pentru anul școlar 2017/18.

⁽⁶⁴⁾ Legea Educației nr. 1/2011, Titlul IV, Capitolul 1, Secțiunea 2: *Formarea inițială și continuă a profesorilor; cariera didactică*.

⁽⁶⁵⁾ Ministerul Educației Naționale asigură regulamentul de promovare și metodologiile de examen.

⁽⁶⁶⁾ Regulamentul nr. 1/2011, Articolul 242.

Dezvoltarea profesională este obligatorie prin participarea la cursuri de formare acreditate (profesorii trebuie să dețină minim 90 de credite ECTS o dată la fiecare cinci ani). Formarea este asigurată de instituții publice și private de învățământ și de ONG-uri și poate fi acoperită total sau parțial de la bugetul de stat.

2.5.2. Formatorii în educația și formarea profesională continuă

Programele de formare profesională continuă sunt furnizate de formatori cu un profil sau o specializare care sunt relevante pentru programul de formare. Aceștia trebuie să dețină:

- (a) nivelul de educație din cadrul național al calificărilor egal sau superior nivelului de formare pe care aceștia îl susțin;
- (b) o calificare în domeniul de activitate al programului de formare;
- (c) orice formă de certificare pentru următoarele ocupații: instructor/formator/formator de formatori sau certificate pentru profesia de cadru didactic (60 de credite ECTS, conform Secțiunii 0).

Mai multe informații sunt disponibile în perspectiva tematică a Cedefop ReferNet privind profesorii și maiștrii-instrucitori ⁽⁶⁷⁾.

2.6. Alte forme de formare

Conform Ordonanței de Guvern nr. 129/2000 (cu cele mai recente actualizări) privind formarea profesională a adulților, angajatorii care nu sunt furnizori autorizați de formare profesională pot organiza programe de formare profesională continuă pentru angajații proprii și pot elibera certificate de absolvire care nu sunt recunoscute la nivel național. Cu toate acestea, respectivele certificate trebuie să conțină numele angajatorului și al angajatului, durata programului, ocupația aferentă și competențele dobândite.

Alte forme de formare (cursuri online sau la distanță) nu sunt acoperite de legislația privind formarea profesională a adulților, dar pot fi organizate de orice organizație/agenție/societate comercială.

Programele de formare profesională pentru profesiile reglementate se organizează conform condițiilor stabilite de autoritățile de reglementare în domeniu și de legea specială ce reglementează aceste profesii.

⁽⁶⁷⁾ Cerkez, E.B. (2016). *Sprijinirea profesorilor și formatorilor în scopul unor reforme de succes și al calității educației și formării profesionale: cartografierea dezvoltării lor profesionale în UE – România*. Seria de perspective tematice Cedefop ReferNet.
http://libserver.cedefop.europa.eu/vetelib/2016/ReferNet_RO_TT.pdf

2.7. Schimbări recente în politicile educaționale și de formare profesională

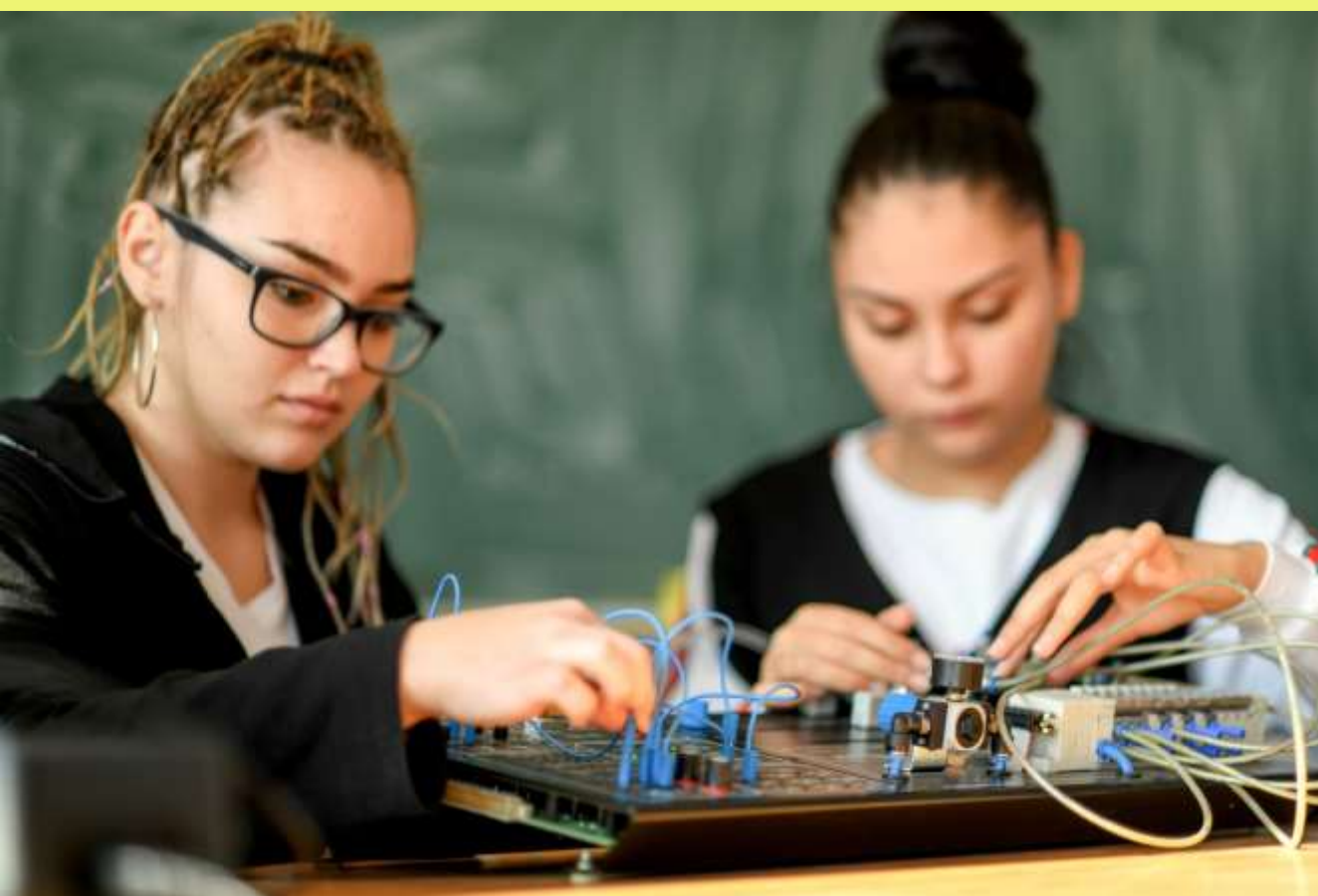
- (a) În 2012, au fost reintroduse programele de educație și formare profesională inițială cu durată de trei ani (ISCED-P 352, *învățământ profesional*), după o întrerupere de trei ani.
- (b) În noiembrie 2016, a fost introdusă forma de învățământ dual ca fiind o altă formă de organizare a învățământului profesional pentru dobândirea calificărilor profesionale de nivel 3, 4 și 5 CEC, avizată în aprilie 2018 prin amendamente la legea educației. Implementarea formei de învățământ dual a început în anul școlar 2017/18, în prezent fiind valabilă numai pentru nivel 3 CEC.
- (c) În 2016, Ministerul Educației a aprobat noile standarde de pregătire profesională pentru calificările de nivel 3 și 4 CEC/CNC, prin ÎPT. Standardele de pregătire profesională sunt compatibile cu standardele ocupaționale.
- (d) În 2017, metodologia pentru examenul de certificare pentru calificările de nivel 3 CEC a fost revizuită și a fost introdusă o componentă pentru demonstrarea competențelor (examen practic), cu scopul de a crește relevanța certificării pentru piața muncii.
- (e) În 2016, a fost elaborată Strategia națională pentru educație și formare profesională 2016-20⁽⁶⁸⁾ sub coordonarea Centrului Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic și aprobată de Guvern. Aceasta stabilește viziunea pentru următorii ani: *„până în 2020, sistemul de educație și formare profesională din România va satisface cererile pieței muncii și nevoile beneficiarilor direcți, prin utilizarea competențelor și aptitudinilor resurselor umane”* (Ministerul Educației Naționale, 2016, p.19). Strategia definește prioritățile pentru noile evoluții și inițiative în domeniul educației și formării profesionale și include patru obiective strategice:
 - (i) îmbunătățirea relevanței sistemelor de formare profesională pentru piața muncii;
 - (ii) creșterea participării și facilitarea accesului la programele de formare profesională;
 - (iii) îmbunătățirea calității de formării profesionale;
 - (iv) dezvoltarea inovării și cooperării în domeniul formării profesionale.
- (f) În mai 2018, Guvernul a actualizat metodologia pentru elaborarea, validarea și aprobarea standardelor ocupaționale.

⁽⁶⁸⁾ Strategia pentru educație și formare 2016-20, aprobată prin Hotărârea de Guvern nr. 317/2016.

- (g) În iulie 2018, Autoritatea Națională pentru Calificări și Ministerul Muncii au introdus nivelul 1 de calificare în cadrul național al calificărilor.
- (h) În noiembrie 2018, Ministerul Muncii a elaborat o listă cu ocupații de bază pentru care se pot organiza programe de calificare de nivel 1 pentru adulții necalificați.

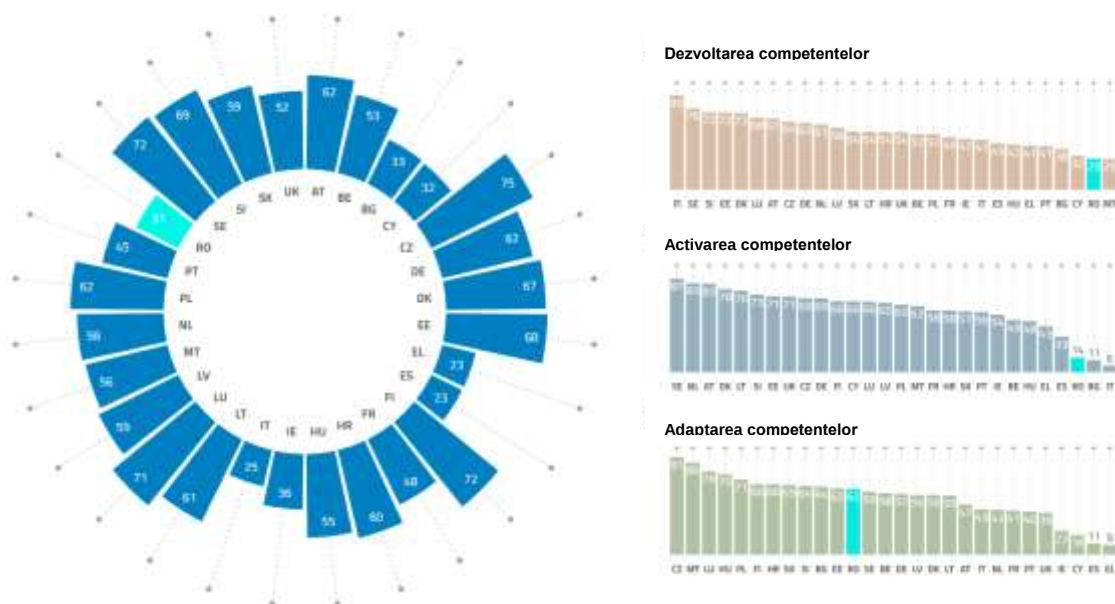
CAPITOLUL 3.

Crearea calificărilor profesionale

Măsurarea performanței sistemului național de competențe și compararea acestuia cu alte sisteme poate fi utilă pentru a observa modul în care evoluează țara în ceea ce privește dezvoltarea, activarea și adaptarea competențelor. Indicele european al competențelor Cedefop măsoară „distanța până la nivelul ideal” a performanței țărilor (Figura 11).

Figura 11. Indicele european al competențelor în Statele Membre

NB: date din 2016.

Sursa: Indicele european al competențelor:

<https://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en/indicators/european-skills-index> [date accesate la 2.10.2018].

Așa cum arată Figura 11, România are o performanță relativ bună în ceea ce privește îmbinarea competențelor: aceasta reprezintă gradul de utilizare cu succes a competențelor și măsura în care competențele sunt adaptate pieței muncii. Nu se descurcă însă la fel de bine la activarea competențelor, care indică tranziția de la educație la muncă, precum și dezvoltarea competențelor, reprezentând activitățile de educație și formare profesională ale țării și rezultatele imediate ale sistemului respectiv în ceea ce privește competențele dezvoltate și dobândite. Indicele general indică, de asemenea, faptul că există un spațiu considerabil de îmbunătățire, în timp ce performanța generală poate indica un echilibru al competențelor profesionale de nivel de bază, la nivel național.

3.1. Anticiparea nevoilor în materie de competențe

Pentru a furniza pieței muncii calificări profesionale relevante, Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic, sprijinit de părțile interesate și de experți, a elaborat un **model de planificare strategică** pentru furnizarea ofertei de educație și formare profesională inițială prin învățământ profesional și tehnic, care duce la dobândirea calificărilor profesionale, aprobat de Ministerul Educației. Obiectivul principal al acestuia este de a mări contribuția învățământului profesional și tehnic prin tranziții eficiente către o economie incluzivă, participativă, competitivă și bazată pe cunoștințe, care se sprijină pe inovație.

Termenul „planificare strategică” se referă la o previziune pe termen mediu (cinci până la șapte ani). Modelul analizează relevanța ofertei pentru cererea pieței muncii (previzionată) din perspectivă calitativă și cantitativă și utilizează următoarele surse:

- (a) Planurile regionale de acțiune pentru învățământ (PRAI);
- (b) Planurile locale (județene) de acțiune pentru învățământ (PLAI);
- (c) Planurile de acțiune ale școlilor (PAS).

Planurile regionale de acțiune pentru învățământ stabilite de consorțiile regionale (Secțiunea 2.4.1.5) și planurile locale de acțiune pentru învățământ ale comitetelor locale pentru dezvoltarea parteneriatului social (Secțiunea 2.4.1.7) includ:

- (a) analiza contextului regional/județean din punctul de vedere al demografiei, pieței muncii și schimbărilor și previziunilor economice;
- (b) analiza capacității ÎPT de a servi nevoilor identificate ale pieței muncii în context regional/județean;
- (c) prioritățile, țintele și acțiunile pentru dezvoltarea ÎPT la nivel regional/județean;
- (d) contribuția învățământului superior la dezvoltarea regională.

Membrii consorțiilor regionale și ai comitetelor locale pentru dezvoltarea parteneriatului social elaborează cercetări documentare care analizează:

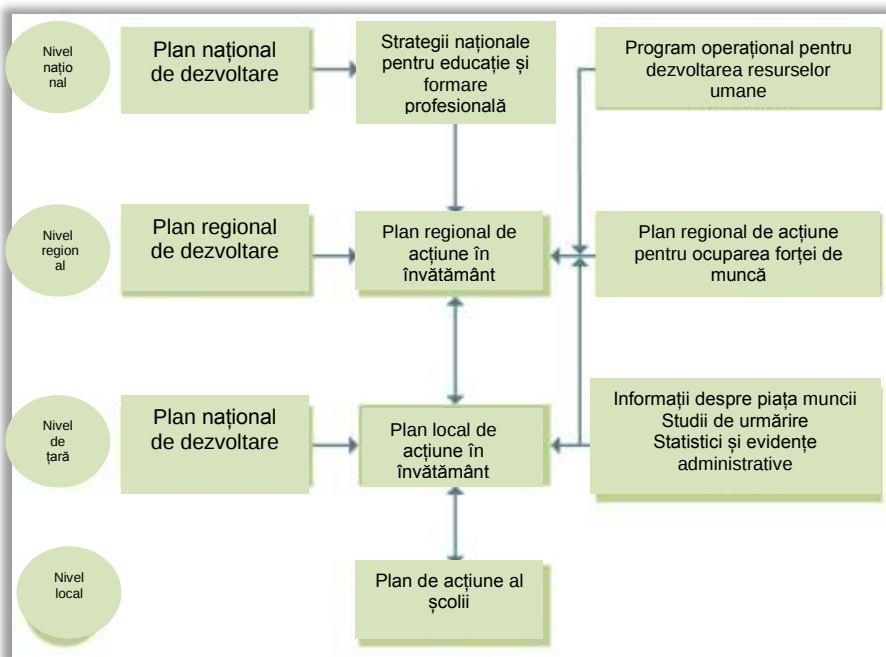
- (a) planul național de dezvoltare;
- (b) strategia națională pentru dezvoltarea resursei umane;
- (c) planurile regionale de dezvoltare;
- (d) strategiile specifice din educație și formare profesională și planurile de acțiune;
- (e) strategia națională pentru ocuparea forței de muncă;
- (f) previziunile de cerere și ofertă ale pieței muncii și ale programelor de formare profesională;
- (g) sondaje ale firmelor privind cererea de forță de muncă pe termen scurt (6 luni).

Modelul se bazează pe un proces de luare a deciziilor descentralizat la nivel regional, județean și local. Planificarea strategică este caracterizată de acțiunea

colectivă a mai multor parteneri sociali, reprezentând interesele angajatorilor, asociațiilor profesionale, asociațiilor angajaților/sindicatelor, administrației publice, organizațiilor relevante guvernamentale și ale societății civile.

Modelul combină procesele decizionale ascendente și descendente, ilustrate în Figura 12, care implică consorțiile regionale de la nivel regional, comitetele locale pentru dezvoltarea parteneriatului social de la nivel județean, precum și consiliile administrative școlare de la nivel local.

Figura 12. **Anticiparea competențelor: niveluri de planificare**

Sursa: Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic.

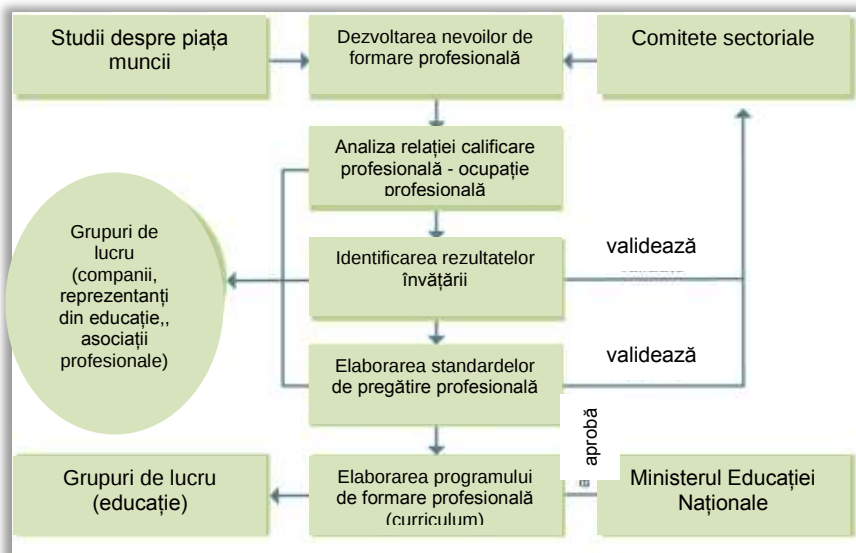
3.2. Dezvoltarea calificărilor profesionale

3.2.1. Calificările profesionale dobândite prin învățământ profesional și tehnic

Calificările profesionale dobândite prin învățământ profesional și tehnic, în cadrul educației și formării profesionale inițiale (excluzând programele vocaționale) se bazează pe standarde de pregătire profesională. Registrul național al calificărilor cuprinde în prezent 131 de calificări CEC nivel 3, 69 de calificări CEC nivel 4 și 203 de calificări CEC nivel 5.

Standardele de pregătire profesională descriu unitățile de învățare constând în rezultate ale învățării și se bazează pe standardele ocupaționale. Standardele de pregătire profesională sunt elaborate de reprezentanți ai companiilor din sectoarele respective și de furnizorii ÎPT, cu sprijinul metodologic al Centrului Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic, avizate de Autoritatea Națională pentru Calificări. Acestea sunt validate de angajatori și alți parteneri sociali prin comitetele sectoriale. Standardele sunt revizuite cel puțin o dată la fiecare cinci ani sau la cererea operatorilor economici.

Figura 13. De la nevoile de formare la curricula

Sursa: Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic.

3.2.2. Standardele de pregătire profesională

Standardele de pregătire profesională joacă un rol cheie în elaborarea curricula pentru învățământ profesional și tehnic, prin evaluarea rezultatelor învățării și acordarea de certificate de calificare profesională.

Pentru elaborarea standardelor de pregătire profesională și stabilirea unităților rezultatelor învățării în structura lor, unul sau mai multe standarde ocupaționale privind calificarea profesională trebuie analizat(e) ca punct de plecare.

Fiecare standard de pregătire profesională cuprinde:

- introducerea: descrierea calificării, ocupației(lor) la care duce standardul respectiv;

- (b) o listă de competențe asemănătoare cu cea din standardul (standardele) ocupațional(e) sau care ia în considerare recomandările comitetelor sectoriale, ale reprezentanților operatorilor economici sau ale altor părți interesate;
- (c) unitățile rezultatelor învățării (o unitate de învățare constă într-un set coerent de rezultate ale învățării) pentru calificarea respectivă;
- (a) rezultate (competențe) "generale" ale învățării (de ex. la matematică, limbă, științe) și rezultate (competențe) ale învățării "specializate tehnice" ;
- (b) echipamentele minime necesare pentru fiecare unitate de rezultate ale învățării;
- (c) standardul de evaluare pentru fiecare unitate de rezultate ale învățării.

3.2.3. Curricula: curriculum național și curriculum de dezvoltare locală

Curriculum-ul pentru fiecare calificare are două componente principale:

- (a) Curriculum-ul elaborat la nivel național (trunchi comun), de grupurile de lucru pentru învățământ;
- (b) Curriculum-ul de dezvoltare locală (CDL) elaborat de școli și de firmele locale pentru a sprijini adaptarea elevilor/cursanților programelor de formare profesională la cerințele pieței muncii la nivel local și regional.

Procentul curriculum-ului național (materii din trunchiul comun) și a CDL variază în funcție de nivelul de calificare profesională. Pentru o calificare profesională de nivelul 3 CEC, 20% din timpul de învățare este rezervat curriculum-ului local și 80% celui național (trunchi comun); la nivelul 4 CEC, procentul este de 30% pentru curriculum-ul local și 70% pentru cel național (trunchi comun). La nivelul 5 CEC, curricula este preponderent centrată pe materiile de specialitate pentru dobândirea calificării profesionale respective.

3.2.4. Calificări profesionale dobândite prin educație și formare profesională continuă

Calificările profesionale dobândite prin FPC se bazează pe standardele ocupaționale, validate de comitetele sectoriale și aprobate de Autoritatea Națională pentru Calificări.

Un standard ocupațional este un instrument național care descrie activitățile profesionale și abilitățile, aptitudinile și competențele necesare pentru practicarea unei ocupații specifice, definit în termeni de autonomie și responsabilitate, și capacitatea de aplicare a cunoștințelor specifice și de înțelegere la locul de muncă. Standardele ocupaționale stipulează două tipuri de cerințe:

- (a) Cerințe legate de nevoile pieței muncii în ce privește aptitudinile:
 - (i) ocupație;
 - (ii) identificarea numărului din clasificarea ocupațiilor;
 - (iii) nivelul de calificare profesională;

- (iv) activități specifice care urmează a se desfășura la locul de muncă;
- (v) aptitudini și competențe necesare pentru practicarea ocupației;
- (b) Cerințe pentru furnizarea formării profesionale:
 - (i) conținutul stabilit al învățării;
 - (ii) durata formării și cerințe specifice pentru evaluare;
 - (iii) cerințe de acces/intrare;
 - (iv) resurse necesare pentru organizarea formării.

3.3. Validarea învățării non-formale și informale

Începând din anul 2000, legislația privind sistemul național pentru validarea învățării non-formale și informale a fost gradual elaborată și pusă în aplicare ⁽⁶⁹⁾. Autoritatea Națională pentru Calificări, prin nou înființatul Centru Național pentru Acreditare ⁽⁷⁰⁾ coordonează și monitorizează procesul de validare. Centrul este o structură specializată în cadrul autorității, responsabil pentru:

- (a) autorizarea centrelor de evaluare și a personalului implicat în validarea învățării non-formale și informale a adulților;
- (b) coordonarea activităților centrului de evaluare;
- (c) asigurarea calității;
- (d) gestionarea registrului național al centrelor autorizate și a registrului național al evaluatorilor (inclusiv evaluatorii de competențe, evaluatorii evaluatorilor de competențe și evaluatori externi).

Centrele sunt organisme locale private sau publice, autorizate pentru desfășurarea procedurilor de validare, pentru una sau mai multe ocupații, elaborate la nivel național. Procedurile de validare constau în standarde, criterii și instrucțiuni naționale bine definite. Centrele își elaborează propriile instrumente de evaluare, pe baza standardelor naționale ocupaționale și/sau a standardelor de pregătire profesională, pentru evaluarea candidaților. Acestea sunt responsabile pentru furnizarea serviciilor de validare, ca urmare a cererilor specifice în acest sens venite din partea beneficiarilor/candidaților ce obțin calificări profesionale totale sau parțiale la nivelurile 1, 2 și 3 CEC / CNC. Certificatele de competențe sunt recunoscute la nivel național și internațional. De asemenea, ca parte a procesului de validare, centrele oferă informații și consultanță pentru candidați.

⁽⁶⁹⁾ Ordonanța de Guvern nr. 129/2000, Articolul 45; Legea Educației Naționale nr. 1/2011, Articolul 340-34; Ordinul comun al Ministrului Educației și Ministrului Muncii nr. 468/2004 privind procedurile de validare; Ordinul Ministrului Educației nr. 3629/2018 privind registrul național al evaluatorilor.

⁽⁷⁰⁾ Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 49 din 26.6.2014.

În prezent, există 37 de centre de evaluare complet funcționale care pot valida pregătirea anterioară a candidaților în principal în domeniul serviciilor, construcțiilor și agriculturii.

Elaborarea unui sistem de asigurare a calității complet funcțional pentru validarea învățării non-formale și informale (Secțiunea 3.4.3) se află în desfășurare. Autoritatea Națională pentru Calificări utilizează o abordare "de sus în jos" pentru monitorizarea și coordonarea activităților centrelor de evaluare, care trebuie să raporteze activitățile desfășurate în mod regulat și să solicite periodic autorizarea pentru ocupația/calificarea profesională specifică pe care trebuie să o evalueze.

Asigurarea calității este valorificată prin:

- (a) activitatea de monitorizare a centrelor (vizite, culegere de date despre candidații certificați, întâlniri periodice cu centrele);
- (b) registrul național al evaluatorilor;
- (c) instrumente naționale de evaluare pentru fiecare ocupație (în elaborare).

Autoritatea Națională pentru Calificări a fost de asemenea implicată în creșterea gradului de conștientizare în privința validării și a beneficiilor acesteia prin intermediul paginii sale de internet și prin broșurile publicate, precum și prin proiecte internaționale, cum ar fi Coordonatorii naționali pentru agenda europeană pentru formarea adulților.

3.4. Asigurarea calității

În anul 2006, grupul național pentru asigurarea calității în educație și formare profesională (GNAC), o structură informală care funcționează ca punct național de referință pentru asigurarea calității în educație și formare profesională, a fost înființat ca organism consultativ interinstituțional de coordonare, fără personalitate juridică. Acesta funcționează la nivel național în asigurarea calității în educație și formare profesională.

Principalele responsabilități ale GNAC includ:

- (a) sprijinirea coordonării interinstituționale a unei abordări integrate pentru formarea profesională;
- (b) elaborarea de propuneri și recomandări privind asigurarea calității în formarea profesională;
- (c) informarea părților implicate în legătură cu activitățile rețelei EQAVET ⁽⁷¹⁾;

⁽⁷¹⁾ EQAVET este Rețeaua Europeană pentru Asigurarea Calității în VET înființată în Octombrie 2005 de Comisie în urma opiniei favorabile a Comitetului Consultativ pentru Formarea Profesională. Membrii săi au fost desemnați de Statele Membre, statele

- (d) asigurarea de sprijin la nivel național pentru programul de lucru al rețelei EQAVET;
- (e) sprijinirea implementării EQAVET ⁽⁷²⁾ în contextul național;
- (f) Creșterea gradului de conștientizare în rândul părților interesate în legătură cu beneficiile utilizării principiilor, criteriilor și indicatorilor propuși de EQAVET;
- (g) Consolidarea cooperării (inclusiv prin activități de învățare reciprocă, revizuirii reciproce și benchmarking) între formarea profesională la nivel european și cea la nivel național.

Grupul include experți din cadrul instituțiilor naționale, inclusiv din ministerele educației și muncii, Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar, Autoritatea Națională pentru Calificări și Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic.

3.4.1. Asigurarea calității în educația și formarea profesională inițială

La nivel național, legea privind asigurarea calității în învățământ (Legea nr. 87/2006) stabilește un set de principii de bază care se aplică pentru toate nivelurile de învățământ preuniversitar, inclusiv în învățământ profesional și tehnic: accentul pus pe rezultatele învățării, promovarea îmbunătățirii calității, protecția beneficiarilor educației (în primul rând elevii/cursanții), concentrarea pe procesul de evaluare internă (autoevaluarea) furnizorilor de educație și formare profesională.

Asigurarea calității în învățământul profesional și tehnic cuprinde:

- (a) autoevaluarea școlii din învățământul profesional și tehnic;
- (b) autorizarea și acreditarea programului și furnizorului;
- (c) evaluarea externă a programului și furnizorului;
- (d) monitorizarea externă a programului;
- (e) monitorizarea calității examenelor de certificare profesională.

Autoevaluarea este un proces ciclic, având rezultatele redată într-un raport anual de autoevaluare. Evaluarea performanței se bazează pe dovezi solide colectate de furnizorii de educație și formare profesională inițială, pe parcursul anului. Pentru ca dovezile să fie considerate solide, acestea trebuie să fie valabile, cuantificabile, suficiente, actuale și să prezinte încredere. Scopul autoevaluării este acela de a duce la îmbunătățirea întregii activități a furnizorului ÎPT și, în principal, a rezultatelor învățării. Procesul de autoevaluare este o acțiune de responsabilitate

candidate, statele din SEE-AELS și de organizațiile partenerilor sociali europeni, conform unei proceduri explicite.

⁽⁷²⁾ EQAVET este Cadrul european de referință pentru asigurarea calității adoptat de Parlamentul European și de Consiliu în 2009.

colectivă la nivelul furnizorului și este coordonată de Comisia pentru Evaluarea și Asigurarea Calității.

Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar este responsabilă pentru autorizarea, acreditarea și evaluarea externă în învățământul preuniversitar, inclusiv învățământ profesional și tehnic. Pentru toate aceste procese, agenția cooperează cu experți independenți înregistrați într-un registru național. Orice persoană care dorește să se regăsească în registrul respectiv trebuie să fie selectată (prin intermediul unei proceduri transparente) și trebuie să fie absolvent al unui program specific de formare al agenției.

Autorizarea și acreditarea sunt obligatorii pentru fiecare program de educație și formare profesională inițială:

- (a) autorizarea (licența) oferă dreptul de a desfășura procesul educațional și de a organiza admiterea în noi programe de educație și formare. Oferă dreptul de funcționare pe o perioadă de maxim trei ani ⁽⁷³⁾ după prima absolvire a programului ⁽⁷⁴⁾;
- (b) acreditarea urmează autorizării și acordă dreptul de a elibera diplome/certificate recunoscute de Ministerul Educației și de a organiza examene de absolvire/certificare. Acreditarea este obligatorie după o perioadă de trei ani de la data primei absolviri a programului.

Acreditarea asigură faptul că furnizorii și programele respectă standardele aprobate de guvern și definește cerințele pentru:

- (a) capacitatea instituțională: structuri administrative/ de management, logistică și resurse umane;
- (b) eficacitatea educației: facilități de învățare, echipamente, resurse umane, calitatea curriculum-urilor elaborate la nivel local, calitatea procesului de predare-învățare-evaluare, activitatea financiară;
- (c) managementul calității (strategii și proceduri pentru asigurarea calității, proceduri privind elaborarea, monitorizarea și revizuirea planului de acțiune al școlii.

Acreditarea este acordată prin ordin al ministrului educației, pe baza recomandării agenției de asigurare a calității.

La fiecare cinci ani după acreditare, furnizorii de EFPI trebuie să treacă printr-un proces de evaluare externă desfășurat de agenția de asigurare a calității. Evaluarea externă a furnizorilor și programelor ÎPT este o evaluare pe baza mai multor criterii privind măsura în care furnizorul de ÎPT și programele acestuia

⁽⁷³⁾ Înainte de Iunie 2018, doi ani (Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 48/2018).

⁽⁷⁴⁾ Până la acreditarea programului, examenele și eliberarea diplomelor/certificatelor au loc într-o altă școală (acreditată).

respectă standardele de calitate. Aceste standarde descriu cerințele care definesc nivelul optim, spre deosebire de standardele de acreditare, care descriu nivelul minim necesar pentru existența și funcționarea programului/furnizorului de ÎPT.

Inspectoratele școlare oferă orientare și sprijin furnizorilor de EFPI în legătură cu procesul de asigurare a calității în cadrul EFPI. Acesta este denumit proces de monitorizare externă și cuprinde:

- (a) validarea rapoartelor de autoevaluare a furnizorilor de EFPI;
- (b) verificarea respectării cerințelor de calitate;
- (c) propunerea și aprobarea măsurilor de îmbunătățire pentru abordarea problemelor de asigurare a calității identificate.

Monitorizarea calității examenelor de certificare profesională asigură de asemenea obiectivitatea procesului de examinare. Examinarea și certificarea competențelor profesionale au loc în centre de examinare, cu o comisie formată din profesori care nu au fost implicați în procesul de predare/formare pentru elev și reprezentanți ai societăților comerciale care fac parte din domeniul de formare al elevului, conform deciziei inspectorului școlar general. Un membru al comisiei este responsabil pentru monitorizarea examenului în ceea ce privește calitatea prin analiza:

- (a) corelației dintre complexitatea activităților (numărul de școli alocate centrului, numărul de candidați per centru, numărul de calificări per centru, numărul membrilor de comisie) și resursele mobilizate (resurse materiale, resurse umane în funcție de activități, timpul alocat activităților comisiei, participarea partenerilor la examen);
- (b) conformității cu procedurile și conținutul examenului (în special pentru proiecte);
- (c) calității evaluării absolventului (argumentarea notei, evaluarea gradului de dobândire a competențelor profesionale corespunzătoare).

Autoevaluarea furnizorilor și programelor din EFPI (inclusiv a celor din învățământul profesional și tehnic) se bazează pe un set de descriptori de calitate (input, proces și rezultat), grupate în șapte zone, dintre care mai multe au un efect direct asupra conținutului formării și a calificărilor obținute:

- (a) managementul calității;
- (b) managementul resurselor (fizice și umane);
- (c) elaborarea, dezvoltarea și revizuirea programelor de formare;
- (d) predarea, formarea și învățarea;
- (e) evaluarea și certificarea învățării;
- (f) evaluarea și îmbunătățirea calității.

3.4.2. Asigurarea calității în educația și formarea profesională continuă

Principiile pentru asigurarea calității în formarea profesională a adulților sunt următoarele:

- (a) asigurarea calității este parte integrantă a managementului intern al instituțiilor de formare;
- (b) asigurarea calității include evaluarea regulată a instituțiilor, a programelor acestora sau a sistemelor de asigurare a calității prin intermediul unor organisme externe de control;
- (c) organismele externe de control al calității sunt supuse unor controale regulate;
- (d) asigurarea calității include informații despre situații, contribuții, procese și rezultate, în timp ce se concentrează pe efectele și rezultatele învățării;
- (e) inițiativele de asigurare a calității sunt coordonate la nivel național și județean pentru asigurarea supervizării, coerenței, sinergiei și analizei întregului sistem;
- (f) asigurarea calității este un proces de colaborare ce implică toate nivelurile și sistemele de educație și formare profesională și toate părțile interesate la nivel național.

Sistemul de asigurare a calității include:

- (a) obiective și standarde clare și măsurabile;
- (b) linii directe pentru implementare, inclusiv implicarea părților interesate;
- (c) resurse adecvate;
- (d) metode coerente de evaluare, asociind autoevaluarea cu revizuirea externă;
- (e) mecanisme de raportare și proceduri de perfecționare;
- (f) rezultatele evaluării disponibile la scară largă.

Asigurarea calității cuprinde:

- (a) autorizarea programului și a furnizorului de formare profesională continuă;
- (b) evaluarea externă a programului și a furnizorului de formare profesională continuă;
- (c) autoevaluarea furnizorului de formare profesională continuă;
- (d) monitorizarea externă a programului de formare profesională continuă.

Autorizarea furnizorilor de formare profesională continuă este coordonată de Ministerul Muncii și Justiției Sociale. Se realizează prin intermediul comisiilor județene de autorizare și oferă furnizorilor de formare profesională continuă dreptul de eliberare a certificatelor de calificare sau absolvire cu recunoaștere la nivel național. Pentru a se autoriza, furnizorii de formare profesională continuă trebuie să respecte anumite condiții de eligibilitate. Autorizarea se bazează pe următoarele criterii:

- (a) programul de formare profesională continuă;
- (b) resursele necesare pentru desfășurarea programului de formare profesională continuă;

- (c) experiența furnizorului de formare profesională continuă și rezultatele activității anterioare.

Pentru autorizare, furnizorul de formare profesională continuă completează un formular de autoevaluare ce conține denumirea programului de formare profesională continuă, codul ocupației/calificării, nivelul de calificare, condițiile de acces, obiectivele exprimate în competențe, durata, planul de formare profesională continuă, modalitățile de evaluare, curriculum-ul, materialele necesare și resursele financiare și umane.

Evaluarea externă pentru autorizare este desfășurată de doi specialiști independenți desemnați de comisiile județene de autorizare. Specialiștii sunt selectați dintr-o listă întocmită anual ce cuprinde pe cei a căror formare și experiență sunt direct legate de ocupația pentru care se solicită autorizarea.

Autorizarea unui program de formare profesională continuă se bazează pe standarde ocupaționale și pe standarde de formare profesională, recunoscute la nivel național și care au o valabilitate de patru ani.

Monitorizarea periodică a furnizorilor autorizați de formare profesională continuă este desfășurată de doi specialiști externi desemnați de comisiile județene de autorizare din lista de specialiști întocmită anual. Legislația prevede desfășurarea a cel puțin trei vizite de monitorizare pe parcursul celor patru ani de autorizare.

Metodologia pentru certificarea formării profesionale a adulților include proceduri de organizare și desfășurare, de către furnizorii autorizați de formare profesională, a examenelor de absolvire a programelor de formare profesională a adulților; aceasta acoperă de asemenea procedurile pentru eliberarea, gestionarea și arhivarea certificatelor de absolvire și calificare profesională cu recunoaștere la nivel național. Comisia de examinare include doi experți independenți selectați de comisiile județene de autorizare din lista de specialiști aprobată anual.

În 2018, Ministerul Muncii a propus o nouă reglementare pentru asigurarea calității în educația și formarea continuă, care a fost susținută de Ministrul Educației și de alte părți interesate la nivel național. Aceasta va ajuta la identificarea rolurilor părților interesate.

3.4.3. Asigurarea calității centrelor de evaluare pentru validarea învățării non-formale și informale

Elaborarea unui sistem de asigurare a calității complet funcțional pentru validarea învățării non-formale și informale este în lucru. Conform legislației ⁽⁷⁵⁾, principiile asigurării calității pentru centrele de evaluare sunt următoarele:

- (a) asigurarea calității face parte din managementul intern al centrelor de evaluare;
- (b) asigurarea calității include monitorizarea și evaluarea regulată a centrelor;
- (c) asigurarea calității include informații despre situații, contribuții, procese și rezultate.

Autorizarea centrelor de evaluare reprezintă procesul prin care se acordă acestora dreptul de a elibera certificate de competențe profesionale, recunoscute la nivel național. Include următoarele etape:

- (a) Procedura pentru evaluarea externă preliminară a centrului;
 - (i) înregistrarea cererii de autorizare;
 - (ii) verificarea cerințelor de eligibilitate;
 - (iii) validarea instrumentelor de evaluare ce urmează a fi utilizate de centru;
 - (iv) evaluarea preliminară a dosarului de autorizare;
- (b) Verificarea externă (vizită la centrul de evaluare):
 - (i) analiza dosarului de autorizare;
 - (ii) vizită la centru;
 - (iii) verificarea îndeplinirii condițiilor/cerințelor necesare pentru obținerea autorizării;
- (c) eliberarea autorizației.

Toate centrele de evaluare trebuie să dețină un sistem de management intern pentru asigurarea calității și pentru monitorizarea internă, care să acopere următoarele aspecte:

- (a) managementul activităților;
- (b) managementul resurselor;
- (c) managementul serviciilor de evaluare și certificare a competențelor;
- (d) monitorizarea și evaluarea rezultatelor.

⁽⁷⁵⁾ Ordinul Comun al Ministrului Educației și Cercetării și al Ministrului Muncii, Solidarității Sociale și Familiei nr. 4543/468/2004, pentru aprobarea procedurii de evaluare și certificare a competențelor profesionale obținute în alte moduri de cât cele formale.

Autoritatea Națională pentru Calificări monitorizează în mod periodic centrele de evaluare, în conformitate cu un set bine stabilit de standarde naționale și indicatori de performanță: acestea includ vizite la fața locului, colectare de date despre candidații certificați, întâlniri periodice cu centrele.

CAPITOLUL 4.

Promovarea participării în educație și formare profesională

4.1. Stimulente pentru elevi

Sunt disponibile stimulente pentru a sprijini tinerii elevi să participe într-un program de educație și formare profesională inițială. Acestea sunt oferite în principal de Ministerul Educației în cooperare cu alte autorități naționale.

4.1.1. Bursa profesională pentru programele profesionale cu durata de trei ani

Bursa profesională este un program social național de protecție ⁽⁷⁶⁾ care oferă aproximativ 43 EUR (200 RON) pe lună pentru toți elevii înscriși în program de învățământ profesional cu durata de trei ani. Această bursă poate fi combinată cu sprijinul financiar acordat de angajatori care sprijină activitatea de practică. Sprijinul financiar acoperă de obicei cheltuielile pentru transport și masă.

4.1.2. Bursă pentru elevii înscriși în învățământ profesional dual

Pe lângă bursa profesională, elevii din învățământul profesional dual primesc cel puțin o sumă egală cu bursa profesională, minim de 43 EUR (200 RON), acordată de partenerii sociali care se implică în activitățile de practică. De asemenea, firmele plătesc echipamentul de lucru al elevilor, asigurarea și examenele medicale ale acestora, în cazul în care sunt obligate prin cerințele specifice privind calificării profesionale respective.

4.1.3. Bursa „Bani de liceu”

Bursa „Bani de liceu” este un program social național de protecție care oferă aproximativ 54 EUR (250 RON începând cu anul 2018/19) ⁽⁷⁷⁾, sub formă de sprijin financiar lunar elevilor din învățământul secundar superior, clasele 9 - 12, inclusiv cei din cadrul liceului tehnologic (programe de studiu tehnologice și vocaționale). Bursa se acordă în corelare cu veniturile familiei și nu este disponibilă tuturor elevilor.

⁽⁷⁶⁾ Hotărârea de Guvern nr. 951/2017.

⁽⁷⁷⁾ A se vedea comunicatul de presă publicat pe portalul Ministerului Educației Naționale: *114 milioane de euro fonduri europene pentru educație prin „Bani de liceu” și „Bursa profesională”*: <https://www.edu.ro/114-milioane-euro-fonduri-europene-pentru-educa%C8%9Bie-prin-%E2%80%9Ebani-de-liceu%E2%80%9D-%C8%99i-%E2%80%9Ebursa-profesional%C4%83%E2%80%9D?fbclid=IwAR2yMchXsNmQUn2wS4iTeOlzKKIjUrwbpqVYgytc4Z58OKLeTyVJuKMwA3U>

4.1.4. Bursa Euro 200

Bursa *Euro 200* este un program național care îi sprijină pe elevii din învățământul profesional și tehnic și pe cei înscriși în celelalte programe de învățământ preuniversitar care nu au altfel posibilitatea de a achiziționa un computer personal și de a-și dezvolta competențele digitale. Programul a început în anul 2004, în baza Legii nr. 269/2004, pentru acordarea de sprijin financiar în funcție de criterii sociale. În 2018, guvernul a cheltuit peste 2,6 milioane EUR pentru această măsură.

4.1.5. Transportul public local

Toți elevii din învățământul preuniversitar, inclusiv cei din învățământul profesional și tehnic, primesc o reducere de 50% pentru transportul public local (autobuz, metrou și tren) până la vârsta de 26 de ani. Autoritățile locale pot de asemenea să ramburseze parțial costul unui abonament lunar pentru elevii cu nevoi educaționale speciale, pentru orfani ori pentru elevi care provin din centre de plasament/orfelinate.

4.2. Stimulente pentru întreprinderi

4.2.1. Rambursarea costurilor cu stagiile de ucenicie și pregătire

Angajații care semnează un contract de ucenicie ⁽⁷⁸⁾ sau de stagiatură ⁽⁷⁹⁾ pot depune o cerere de subvenții la serviciul public de ocupare a forței de muncă (ANOFM). Aceștia pot primi aproximativ 483 EUR (2 250 RON) pe lună pentru fiecare ucenic/stagiar pe întreaga durată a programului (șase luni până la trei ani în cazul programelor de ucenicie și șase luni în cazul unei stagiaturi). Subvențiile sunt finanțate din bugetul asigurărilor pentru șomaj sau din FSE.

Angajatorii care angajează absolvenți ai unui program de educație și formare profesională inițială sunt eligibili să primească un sprijin financiar lunar din partea serviciului de ocupare a forței de muncă în valoare de aproximativ 483 EUR (2 250 RON) pentru fiecare absolvent pentru o perioadă de 12 sau 18 luni ⁽⁸⁰⁾, cu condiția ca raportul de muncă să nu fie întrerupt o perioadă de 18 luni de la începutul acestuia.

⁽⁷⁸⁾ Legea nr. 279/2005 privind ucenicia.

⁽⁷⁹⁾ Legea nr. 335/2013 privind efectuarea stagiului pentru absolvenții de învățământ superior.

⁽⁸⁰⁾ 18 luni pentru persoanele cu dizabilități.

4.2.2. Scutirea de impozit

Conform dispozițiilor Ordonanței de Guvern nr. 129/2000 privind Formarea Profesională a Adulților, furnizorii de educație și formare profesională continuă autorizați sunt scutiți de la plata taxei pe valoarea adăugată ⁽⁸¹⁾ pentru activitățile de formare profesională.

Firmele își pot de asemenea deduce costurile cu formarea profesională din veniturile impozitabile ⁽⁸²⁾.

4.3. Orientare și consiliere

Sunt disponibile două componente de orientare și consiliere. Acestea sunt incluse în:

- (a) sistemul de învățământ (nivelul universitar și preuniversitar);
- (b) serviciile pieței muncii (de ex. serviciul public de ocupare a forței de muncă).

Orientarea și consilierea includ:

- (a) informații necesare pentru planificarea, obținerea și păstrarea unui loc de muncă;
- (b) educația privind cariera profesională;
- (c) consiliere ce ajută la înțelegerea țărilor individuale, aspirațiilor și competențelor necesare pentru găsirea unui loc de muncă.

4.3.1. În sistemul de învățământ

Legea educației naționale stipulează faptul că:

- (a) în cadrul învățământului primar, consilierea este asigurată de profesor în cooperare cu părinții și psihologul școlii;
- (b) în cadrul învățământului secundar inferior și superior, orientarea și consilierea sunt asigurate în principal de birourile de asistență pedagogică din cadrul școlilor cu peste 800 de elevi.

În cadrul învățământului superior, orientarea și consilierea sunt asigurate de centrele de orientare și consiliere în carieră din cadrul universităților pentru a facilita tranziția absolvenților de la educație la muncă.

Majoritatea personalului care se ocupă de orientare și consiliere din cadrul sistemului de învățământ sunt psihologi, profesori, sociologi și asistenți sociali. Aceștia sunt formați de facultățile de psihologie, științe ale educației, sociologie și

⁽⁸¹⁾ Articolul 58 din Ordonanța de Guvern nr. 129/2000.

⁽⁸²⁾ Articolul 47 din Ordonanța de Guvern nr. 129/2000.

asistență socială. Multe dintre aceste persoane urmează de asemenea module de formare postuniversitare în consiliere și orientare, psihoterapie, management și administrație școlară.

Institutul de Științe ale Educației (IȘE) sprijină consilierii prin cercetare, instrumente de lucru și sesiuni de informare/formare. IȘE Este de asemenea membru al rețelei Euroguidance. În 2017, acesta a publicat mai multe documente suport ⁽⁸³⁾.

În învățământul profesional și tehnic, Centrul Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic contribuie cu activități de consiliere și orientare ce au ca scop creșterea gradului de conștientizare în rândul tinerilor elevi și al părinților acestora. Proiectul *Job orientation – training in businesses and schools* ⁽⁸⁴⁾ oferă formare elevilor înscriși în ultimii ani ai învățământului secundar inferior și în primii ani de învățământ profesional și tehnic pentru a-i ajuta să ia decizii bine informate atunci când aleg filiera generală sau ÎPT. Grupurile țintă includ de asemenea profesorii și firmele implicate în ÎPT care trebuie să răspundă provocărilor piețelor muncii aflate în continuă schimbare.

Noutatea în abordarea modului de predare o reprezintă utilizarea metodelor centrate pe elev, cum ar fi învățarea bazată pe sarcini, care plasează elevii în centrul procesului de învățare prin trasarea de sarcini clare pentru aceștia, cum ar fi identificarea, explorarea, adresarea de întrebări, găsirea de răspunsuri, oferirea de soluții și însușirea și înțelegerea interrelațiilor dintre viață și rolurile muncii, oportunități de găsire a unui loc de muncă și procese de construire a carierei.

Inițial, proiectul a fost pilotat în două școli dintr-un județ. În 2017, acesta s-a extins la 180 de școli din 19 județe, implicând peste 800 de profesori și 9 000 de elevi. Durata proiectului a fost extinsă până în 2019.

4.3.2. În serviciile de pe piața muncii

Agențiile județene de ocupare a forței de muncă sunt responsabile pentru oferirea de orientare/consiliere pentru șomeri, lucrătorii mai în vârstă, tinerii absolvenți, foști condamnați și celor aparținând minorităților etnice. Acestea oferă informații despre formare și oportunități de locuri de muncă grupurilor țintă.

⁽⁸³⁾ De exemplu:

- Contribuții la două publicații ale Rețelei Europene pentru Politici în domeniul consilierii și orientării pe tot parcursul vieții: (a) *Euroguidance network's highlights 2017: activities and achievements across Europe*, (b) *Lifelong guidance policy development glossary*;
- Trei rapoarte privind curriculum-urile naționale pentru și consiliere: (a) *pentru clasele 0-2*, (b) *pentru clasele 5-8* și (c) *pentru clasele 9-11*.

⁽⁸⁴⁾ www.jobsproject.ro

Agențiile de ocupare a forței de muncă întocmesc de asemenea un plan individual de corelare a locurilor de muncă pentru fiecare persoană aflată în căutarea unui loc de muncă. Oferirea de informații și consilierea profesională se desfășoară în centre specializate, organizate în cadrul agențiilor, precum și în cadrul altor centre și furnizori publici și privați acreditați, care încheie contracte cu agențiile de ocupare a forței de muncă. Cu acordul angajatorului, angajații pot beneficia de servicii de orientare pe durata a maxim trei luni de la acceptarea noului loc de muncă.

4.4. Provocări și oportunități de dezvoltare

Îmbunătățirea relevanței și calității programelor de educație și formare profesională inițială și continuă sunt principalele provocări.

Introducerea formei de învățământ dual în cadrul programelor de formare profesională cu durata de trei ani în 2017/18 a avut ca scop adaptarea formării profesionale pentru a răspunde mai bine nevoilor angajatorilor. Extinderea acesteia la nivelurile 4 și 5 CEC reprezintă o oportunitate discutată și la nivel național împreună cu consolidarea învățământului post-secundar, care va oferi calificări legate de sectoarele economice aflate în creștere.

ÎPT poate contribui de asemenea la reducerea părăsirii timpurii a programelor de educație și formare. Guvernul preconizează înființarea unui mecanism de avertizare și intervenție timpurie care va ajuta la detectarea tinerilor elevi care prezintă risc de părăsire timpurie a școlii. Mecanismul va fi dezvoltat în cadrul proiectului *Sistem de avertizare timpurie pentru reducerea părăsirii timpurii a școlii*, finanțat prin programul de suport pentru reforma structurală ⁽⁸⁵⁾.

În vederea îndeplinirii obiectivelor strategice ale sistemului de educație și formare profesională, au fost preconizate acțiuni și măsuri în cadrul *Strategiei Educației și formării Profesionale din România 2016-20* ⁽⁸⁶⁾, care au ca scop:

- (a) consolidarea rolului competențelor cheie prin îmbunătățirea competențelor digitale și antreprenoriale și prin creativitate și inovare în toate programele de educație și formare profesională inițială;
- (b) elaborarea unui mecanism pentru identificarea, recompensarea și promovarea excelenței în cadrul formării profesionale inițiale cu scopul de a promova

⁽⁸⁵⁾ Actuala (a doua) fază a proiectului – *Elaborarea unui plan de acțiune și a unei metodologii pentru colectarea datelor pentru prevenirea abandonului școlar în România* – se va finaliza la sfârșitul anului 2019.

⁽⁸⁶⁾ Ministerul Educației Naționale (2016). *Strategia de educație și formare 2016-20*.

- învățământul profesional și tehnic ca primă opțiune de educație și formare profesională pentru elevi în dezvoltarea lor personală și profesională;
- (c) elaborarea unui mecanism pentru monitorizarea absolvenților de învățământ profesional și tehnic,
 - (d) consolidarea capacității partenerilor sociali de impact asupra procesului de luare a deciziilor, de furnizare a formării și de anticipare a competențelor;
 - (e) elaborarea unui mecanism pentru asigurarea calității formării la locul de muncă și certificarea rezultatelor învățării;
 - (f) furnizarea de servicii de consiliere pentru toți elevii din cadrul învățământul profesional și tehnic, cu un accent pus pe oportunitățile de carieră și pe flexibilitatea pe orizontală și pe verticală a filierelor de educație și formare profesională inițială.

Multe dintre aceste măsuri vor fi incluse într-un proiect cuprinzător, finanțat din fonduri structurale, de așteptat a începe în 2019 sub coordonarea Centrului Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic.

Creșterea gradului de participare la învățarea pe tot parcursul vieții este o altă prioritate majoră. Sistemul de educație și formare profesională poate contribui prin oferirea de multiple oportunități de învățare: programe de perfecționare pe termen scurt, reintegrarea adulților în educație prin programe de tipul „a doua șansă”, extinderea stagiilor de ucenicie la locul de muncă, forma de învățământ profesional dual și programe de internship.

Participarea adulților în cadrul formării profesionale continue necesită atenție: există o nevoie de adaptare a formelor de sprijin și de creare a unor noi forme de sprijin pentru implicarea adulților în programe de formare profesională, în special a celor care se află în tranziție spre piața muncii și riscă să intre în șomaj, a șomerilor, a grupurilor dezavantajate și a persoanelor cu vârsta de peste 50 de ani. O rețea de centre de informare, consiliere și orientare profesională depune eforturi pentru acoperirea zonelor rurale; Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă pune la dispoziția persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă un serviciu prin care acestea sunt înregistrate și încearcă să ofere sprijin personalizat pe baza profilurilor individuale cât mai exacte.

Strategia națională de învățare pe tot parcursul vieții 2015-20 ⁽⁸⁷⁾ cuprinde acțiuni desfășurate la nivel național care încearcă să sprijine participarea la programe de formare profesională, să îmbunătățească recunoașterea formării profesionale anterioare, inclusiv cea non-formală, informală, cea bazată pe voluntariat și cea realizată în străinătate, să crească gradul de calității și relevanței

⁽⁸⁷⁾ Ministerul Educației Naționale (2015b). *Strategia pentru învățarea pe tot parcursul vieții 2015-20*, aprobată prin Hotărârea de Guvern nr. 418/2015.

formării profesionale printr-o nouă lege privind controlul asigurării calității în cadrul formării profesionale a adulților și să coordoneze acțiunile între părțile interesate.

Calitatea programelor de educație și formare profesională rămâne o prioritate. Ministerul Muncii și Justiției Sociale, cu sprijinul Ministerului Educației Naționale, al Centrului Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic, al Autorității Naționale pentru Calificări și al Agenției Române pentru Asigurarea Calității în Învățământul Preuniversitar a elaborat o propunere pentru un nou mecanism de asigurare a calității în cadrul formării profesionale continue. Această propunere urmează a fi discutată și implementată în 2019.

Există de asemenea un accent pus pe facilitarea accesului la programe de perfecționare a adulților care au un nivel scăzut de calificare profesională. Un prim pas a fost deja făcut prin redenumirea ocupațiilor pentru muncitorii necalificați ca fiind ocupații elementare, indicând astfel faptul că este necesară o calificare minimă pentru practicarea acestor ocupații și permițând formarea profesională a muncitorilor necalificați. Aceste schimbări sprijină dezvoltarea și aprobarea standardelor ocupaționale pentru ocupațiile de nivel 1 CNC, cu implicarea comitetelor sectoriale și a Autorității Naționale pentru Calificări. Odată ce respectivul standard ocupațional este aprobat, furnizorii de formare profesională pot fi autorizați pentru furnizarea cursurilor de formare profesională pentru acea ocupație. Centrele de validare pot fi de asemenea autorizate pentru validarea competențelor pentru respectiva ocupație.

Acronime și abrevieri

Cedefop	Centrul European pentru Dezvoltarea Formării Profesionale
CEC	Cadrul European al Calificărilor
FSE	Fondul Social European
UE	Uniunea Europeană
PIB	Produsul intern brut
GNAC	Grupul național pentru asigurarea calității în educație și formare profesională
INS	Institutul Național de Statistică
ISCED	Clasificarea Internațională Standard a Educației
ISCO	Clasificarea Internațională Standard a Ocupațiilor
NEETs	Tinerii care nu sunt încadrați profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare profesională
ONG	Organizație neguvernamentală
CNC	Cadrul Național al Calificărilor
VET	Educație și formare profesională
WBL	Formare/Învățare la locul de muncă/ pregătire practică

Referințe

[URL-uri accesate 29.1.2018]

- Cedefop (2014). *Terminologia politicii europene pentru educație și formare: o selecție de 130 de termeni cheie, a doua ediție*. Luxembourg: Oficiul pentru Publicații. http://www.cedefop.europa.eu/files/4117_en.pdf
- Cerkez, E.B. (2016). *Sprijinirea profesorilor și formatorilor pentru reforme de succes și calitatea educației și formării profesionale: cartografierea dezvoltării profesionale a acestora în UE – România*. Seria de perspective tematice Cedefop ReferNet. http://libserver.cedefop.europa.eu/vetelib/2016/ReferNet_RO_TT.pdf
- Consiliul Uniunii Europene (2013). Recomandarea Consiliului din 22 Aprilie 2013 privind înființarea unei garanții pentru tineret. *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, C 120, 26.4.2013, pp. 1-6. <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2013:120:0001:0006:EN:PDF>
- Comisia Europeană (2017). *Monitorul educației și formării – Romania*.
- Euroguidance (2017). *Aspecte evidențiate ale rețelei Euroguidance pentru 2017: activități și realizări în Europa*. http://www.euroguidance.ise.ro/uploads/6/1/7/7/6177451/euroguidancenetwork_highlights2017.pdf
- Rețeaua europeană pentru dezvoltarea politicilor de orientare de-a lungul vieții (ELGPN) (2018). *Elaborarea politicii pentru învățarea de-a lungul vieții: glosar*. ELGPN tools No 2. <http://www.elgpn.eu/publications/browse-by-language/english/elgpn-tools-no.-2-llg-glossary/>
- Guvernul României (2018). *Programul național de reformă 2018*. https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2018-european-semester-national-reform-programme-romania-en_0.pdf
- Kitchen, H., et al. (2017). *Romania 2017*. Paris: OECD Publishing. Analiza OECD privind evaluarea în educație. <https://doi.org/10.1787/9789264274051-en>
- Ministerul Educației (2013). *Curriculum pentru dezvoltarea personală: clasa pregătitoare, clasele 1-a și a 2-a*. (Anexa Nr. 2 la Ordinul Ministerial 3418/2013.) http://www.euroguidance.ise.ro/uploads/6/1/7/7/6177451/cdp_cls_0-2.pdf

Ministerul Educației (2017). *Curriculum pentru consiliere și dezvoltare personală: clasele 5-8*. (Anexa Nr. 2 la Ordinul Ministerial Nr. 3393 din 28 Februarie 2017).

http://www.euroguidance.ise.ro/uploads/6/1/7/7/6177451/cdp_cls_5-8.pdf

Ministerul Educației (2014). *Curriculum pentru consiliere și orientare: curriculum diferențiat pentru școlile publice tehnice și profesionale cu durata de trei ani: clasele 9-11*. (Anexa Nr. 3 la Ordinul Ministerial 4437/2014.)

http://www.euroguidance.ise.ro/uploads/6/1/7/7/6177451/cdp_cls_9-11.pdf

Institutul Național de Statistică (INS) (2011). *Recensământul Populației și al Locuințelor*, disponibil în limba română:

http://www.recensamantromania.ro/wp-content/uploads/2013/07/REZULTATE-DEFINITIVE-RPL_2011.pdf

Legislație

[URL-uri accesate la 24.1.2019]

Această secțiune oferă o listă a documentelor legale specificate în text, inclusiv legături pentru accesarea mai multor informații, majoritatea în limba română. Cuprinde două părți, în ordine cronologică: legislația referitoare la educația și formarea profesională inițială și legislația referitoare la educația și formarea profesională continuă.

Legislația română referitoare la educația și formarea profesională inițială

Parlamentul României (2006). Legea nr. 87/2006 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 75/2005 privind asigurarea calității educației https://www.edu.ro/sites/default/files/_fi%C8%99iere/Invatamant-Superior/2016/asigurarea%20calitatii/Legea%2087_2006%20pt%20aprob%20OUG75_2005%20privind%20asigurarea%20calit%C4%83%C5%A3ii%20educat%C5%A3iei.pdf

Ministerul Educației Naționale (2011). Legea Educației Naționale Nr. 1/2011 din 5 Ianuarie 2011, cu cele mai recente actualizări. https://www.edu.ro/sites/default/files/_fi%C8%99iere/Minister/2017/legislatie%20MEN/Legea%20nr.%201_2011_actualizata2018.pdf

Ministerul Educației Naționale (2012). Ordinul (OMECTS) Nr. 3539/2012, privind aprobarea contractului de pregătire practică a elevilor din educația și formarea profesională inițială. <http://tvet.ro/index.php/ro/noutati/419-omects-353914032012-privind- aprobarea-contractului-de-pregatire-practica-a-elevilor-din-ipt.html>

Guvernul României (2013). Hotărârea de Guvern Nr. 72/2013 privind aprobarea normelor metodologice pentru determinarea costului standard per elev și stabilirea finanțării de bază a unităților de învățământ preuniversitar de stat, care se asigură din bugetul de stat, din sume defalcate din TVA prin bugetele locale, pe baza costului standard per elev (cea mai recentă actualizare prin Hotărârea de Guvern nr. 30/2018). <https://lege5.ro/Gratuit/gm2doojugq/hotararea-nr-72-2013-privind-aprobarea-normelor-metodologice-pentru-determinarea-costului-standard-per-elev->

prescolar-si-stabilirea-finantarii-de-baza-a-unitatilor-de-invatamant-
preuniversitar-de-stat

Ministerul Educației Naționale (2015a). Strategia de reducere a abandonului școlar în România 2015-20, aprobată prin Hotărârea de Guvern Nr. 417/2015.

<https://edu.ro/strategia-privind-reducerea-p%C4%83r%C4%83sirii-timpurii-%C8%99colii-%C3%AEn-rom%C3%A2nia>

Ministerul Educației Naționale (2015b). Strategia pentru învățarea pe tot parcursul vieții 2015-20, aprobată prin Hotărârea de Guvern nr. 418/2015.

<https://edu.ro/strategia-na%C8%9Bional%C4%83-de-%C3%AEnv%C4%83%C5%A3are-pe-tot-parcursul-vie%C5%A3ii>

Ministerul Educației (2015c). Ordin Nr. 4456/2015 privind aprobarea Cadrului general de organizare și funcționare a structurilor parteneriale consultative pentru învățământul profesional și tehnic.

<http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/170619>

Ministerul Educației Naționale (2016). Strategia pentru educație și formare 2016-20, aprobată prin Hotărârea de Guvern nr 317/2016.

<https://edu.ro/strategia-educa%C5%A3iei-%C5%9Fi-form%C4%83rii-profesionale-din-rom%C3%A2nia>

Guvernul României (2016). Ordonanța de Urgență a Guvernului (OUG) Nr. 81/2016 privind modificarea și completarea Legii Educației Naționale Nr. 1/2011 privind introducerea formei de educație duală în cadrul educației și formării profesionale inițiale, ducând la calificări de nivel 3,4 și 5 CEC.

http://www.dreptonline.ro/legislatie/oug_81_2016_modificarea_completarea_le_gii_educatiei_nationale_1_2011.php

Ministerul Educației Naționale (2017). Ordinul (OMEN) Nr. 4798/2017, privind aprobarea contractului de pregătire practică a elevilor din forma duală de educație și formare profesională inițială.

http://www.alegetidrumul.ro/uploads/Ordin_OMEN_4798_2017_aprobare_Contract_individual_pregatire_practica_invatamant_dual.pdf

Guvernul României (2017). Hotărârea de Guvern (HG) Nr. 951/2017 privind bursa profesională.

<https://lege5.ro/Gratuit/gi3dknbqhayq/hotararea-nr-951-2017-privind-modalitatea-de-subventionare-de-catre-stat-a-costurilor-pentru-elevii-care-frecventeaza-invatamantul-profesional>

Ministerul Educației Naționale (2017). Ordinul Nr. 3850/2017 din 2 Mai 2017, privind certificarea obligatorie a competențelor pentru profesia de cadru didactic.

<https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/ORDIN%203850-2017.pdf>

Guvernul României (2018). Legea nr. 82/2018 pentru aprobarea OUG nr. 81/2016 privind actualizarea Legii Educației Naționale nr. 1/2011.

<https://lege5.ro/Gratuit/gi3tknrvha4a/legea-nr-82-2018-pentru-aprobarea-ordonantei-de-urgenta-a-guvernului-nr-81-2016-privind-modificarea-si-completarea-legii-educatiei-nationale-nr-1-2011>

Ministerul Educației Naționale (2018). Ordinul nr. 3629/2018 privind registrul național al evaluatorilor.

<http://www.isjialomita.ro/files/legi/Ordinul%20MEN%20nr.%203629%20din%202018.pdf>

Guvernul României (2018). Hotărârea de Guvern Nr. 30/2018 pentru actualizarea Hotărârii nr. 72/3013.

<https://lege5.ro/Gratuit/gi3dqnjggaya/hotararea-nr-30-2018-pentru-modificarea-si-completarea-hotararii-guvernului-nr-72-2013-privind-aprobarea-normelor-metodologice-pentru-determinarea-costului-standard-per-elev-prescolar-si-stabilirea-fi>

Guvernul României (2018). Ordonanța de Urgență a Guvernului Nr. 48/2018 pentru actualizarea Legii Educației Naționale 1/2018.

<http://www.isjialomita.ro/files/legi/OUg%20nr.%2048%20din%202018.pdf>

Legislația română referitoare la educația și formarea profesională continuă

Guvernul României (2000). Ordonanța de Guvern (OG) Nr. 129/2000 privind formarea profesională a adulților, cu modificările și completările ulterioare.

http://www.mmuncii.ro/j33/images/Documente/MMJS/Legislatie/Munca/2018/20180919-og_129_2000.pdf

Guvernul României (2003). Hotărârea de Guvern (HO) Nr. 522/2003 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 129/2000 privind formarea profesională a adulților.

http://www.mmuncii.ro/j33/images/Documente/MMJS/Legislatie/Munca/2017-03-03-HG_nr_522_din_2003_norme_ordonanta_129.pdf

Ministerul Muncii și Justiției Sociale (2003). Legea Codului Muncii nr. 53/2003

<http://www.mmuncii.ro/j33/index.php/ro/legislatie/munca2/legislatia-muncii-relatii-de-munca-si>

http://www.mmuncii.ro/j33/images/Documente/Legislatie/2018/2018-06-17_LEGEA53din2003-Codul_Muncii.pdf

Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei; Ministerul Educației și Cercetării (2003). Ordinul Comun nr. 353/5202/2003 pentru aprobarea Metodologiei de

autorizare a furnizorilor de formare profesională a adulților.

<http://www.mmuncii.ro/j33/index.php/ro/legislatie/munca2/formare-profesionala>

Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei; Ministerul Educației și Cercetării (2003). Ordinul Comun nr. 501/5253/2003 pentru aprobarea Metodologiei certificării formării profesionale a adulților.

<http://www.mmuncii.ro/j33/index.php/ro/legislatie/munca2/formare-profesionala>

Ministerul Educației și Cercetării; Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei (2004). Ordinul Comun nr. 4543/468/2004 pentru aprobarea procedurii de evaluare și certificare a competențelor profesionale obținute pe alte căi decât cele formale.

<http://www.mmuncii.ro/j33/index.php/ro/legislatie/munca2/formare-profesionala>

Ministerul Muncii și Justiției Sociale (2005). Legea uceniciei nr. 279/2005 (include actualizările pe 2018).

http://www.mmuncii.ro/j33/images/Documente/MMJS/Legislatie/Munca/2018/20180919-legea_279_2005.pdf

Guvernul României (2010). Hotărârea de Guvern (HO) Nr. 1352/2010 din 23 Decembrie 2010 privind aprobarea structurii Clasificării ocupațiilor din România - nivel grupă de bază, conform ISCO 08.

http://www.mmuncii.ro/j33/images/Documente/MMJS/Legislatie/Munca/2018/HG_1352_din_2010_privind_COR.pdf

Guvernul României (2013). Legea nr. 335/2013 din 10 Decembrie 2013 privind efectuarea stagiului pentru absolvenții de învățământ superior, cu ultimele actualizări din Iulie 2018.

http://www.mmuncii.ro/j33/images/Documente/MMJS/Legislatie/Munca/2018/20180919-legea_335_2013.pdf

Guvernul României (2014). Ordonanța de Urgență a Guvernului (OUG) Nr. 49 din 26.6.2014 privind unele măsuri în domeniul educației și cercetării (pentru modificarea Legii Educației Naționale).

<http://www.monitoruljuridic.ro/act/ordonan-de-urgen-nr-49-din-26-iunie-2014-privind-instituirea-unor-m-suri-n-domeniul-educa-iei-cercet-rii-tiin-ifice-i-pentru-modificarea-unor-acte-normative-159449.html>

Ministerul Muncii și Justiției Sociale (2015). Planul de implementare a garanției pentru tineret, 2017-20.

http://www.mmuncii.ro/j33/images/Documente/MMJS/Legislatie/Munca/Plan_iimplement_Garantie_pt_tineret_2017-2020.pdf

Guvernul României (2016). Ordonanța de Urgență a Guvernului (OUG) Nr. 96/2016 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniile educației, cercetării, formării profesionale și sănătății. <http://site.anc.edu.ro/legislatie-interna/> și

http://lege5.ro/Search?Search_SectionTypeId=1&Search_Term=Ordonan%C8%9B%C4%83%20de%20urgen%C8%9B%C4%83%20nr.%2096%2F2016&Page=1&Rec=10

Ministerul Educației Naționale (2018). Ordinul nr. 3023/2018 privind controlul standardelor de pregătire profesională și înregistrarea acestora în Registrul Național al Calificărilor Profesionale din Educație.

<https://lege5.ro/Gratuit/gi3domjvqg4a/ordinul-nr-3023-2018-privind-controlul-standardelor-de-pregatire-profesionala-si-inregistrarea-acestora-in-registrul-national-al-calificarilor-profesionale-din-educatie-rncpe>

Ministerul Educației Naționale; Ministerul Muncii și Justiției Sociale (2018). Ordinul Comun nr. 3712/1.721/2018 din 21 Mai 2018 privind aprobarea Metodologiei de elaborare, validare, aprobare și gestionare a standardelor ocupaționale și a modelului de standard ocupațional.

http://www.mmuncii.ro/j33/images/Documente/MMJS/Legislatie/Munca/2018/O1721-2018_standarde_ocupationale.pdf

Statistici

Datele statistice din acest raport au fost extrase de la Institutul Național de Statistică și de la Eurostat – oficiul de statistică al Uniunii Europene – în perioada August – Octombrie 2018. Subiectele exacte și datele de extragere sunt specificate, de la caz la caz, în text.

Institutul Național de Statistică (INS) – baza de date statistice TEMPO online,:

<http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#!/pages/tables/insse-table>

Eurostat: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/main>

Educația și formarea profesională în România

Descriere succintă

Această scurtă descriere contribuie la o mai bună înțelegere a educației și formării profesionale (EFP) în România prin oferirea unei perspective asupra principalelor caracteristici și scoaterea în evidență a evoluțiilor sistemului și a provocărilor curente.

EFP în România oferă diverse căi de urmat pentru elevi. Aceasta cuprinde programele profesionale și tehnologice, actualizate în mod regulat pentru a combate participarea scăzută la învățarea pe întreaga durată a vieții și abandonarea timpurie a educației și formării.

La fel ca multe state din UE, România are o populație îmbătrânită. Acest fapt are un impact asupra EFP, cu o scădere de 8,5% în rândul școlilor profesionale și tehnologice din 2012/13. Se depun eforturi pentru a crește rata de participare a elevilor, permițând accesul la învățământul profesional și tehnic și prin îmbunătățirea calității și relevanței acestuia pentru piața muncii. Evoluțiile recente din sistem includ introducerea unei forme duale de EFP: aceasta completează tradiția formării practice la locul de muncă din programele școlare și are ca scop transformarea EFP într-o opțiune mai atractivă pentru elevi, adaptând în același timp formarea pentru a servi mai bine nevoilor angajatorilor.

4171 RO – TI-04-19-220-RO-C – doi:10.2801/379197

CEDEFOP

Centrul European pentru Dezvoltarea
Formării Profesionale

Europe 123, 570 01 Salonic (Pylea) GRECIA

PO Box 22427, 551 02 Salonic, GRECIA

Tel. +30 2310490111, Fax +30 2310490020, Email: info@cedefop.europa.eu

visit our portal www.cedefop.europa.eu

Oficiul pentru Publicații
al Uniunii Europene

ISBN 978-92-896-2852-5

9 789289 628525